

THE MALTAVERIANS

KONNESSJONI INKREDIBBLI TAL-IMHUR

Harga 2

Part 2

KONNESSJONI INKREDIBBLI TAL-IMFUH

Mahluq minn

Robert Caruana (artist) u Martin G. Debattista (awtur)

arthouse
DESIGN STUDIO

Editur

Trevor Sammut

Qari tal-provi

Christopher Giordano

Pubblikatur

Malta Digital Innovation Authority (MDIA)
f'kollaborazzjoni ma' Tech.mt u eSkills Malta Foundation

Stampat Malta (UE)

Print It Ltd

ISBN stampat

978-9918-0-0526-0

ISBN PDF (diġitali)

978-9918-0-0527-7

Copyright © 2023 Robert Caruana u Martin G. Debattista

Kull dritt miżmum

L-istorja u l-ismijiet, il-karattri u l-incidenti kollha li jidhru f'din il-pubblikazzjoni huma fittizji. Kwalunkwe xebh ma' persuni veri (hajjin jew mejtin) mhuwiex intenzjonat u huwa biss kumbinazzjoni.

Din il-pubblikazzjoni hija intenzjonata għal udjenza minn 11-il sena 'l fuq.

Ingħatat kull attenzjoni possibbli biex ikun assigurat li l-kontenut kollu ta' dan il-komik ikun korrett u aġġornat sad-data tal-pubblikazzjoni. Il-produzzjoni saret b'reqqa kbira u l-pubblikatur ma jassumi l-ebda responsabbiltà għal kwalunkwe żbalji li setgħu ttiehdu.

Kuntatt

MDIA

Twenty20 Business Centre, Triq l-Intornjatur, Zona 3,
Central Business District, Birkirkara, CBD 3050
Malta

Email: info@mdia.gov.mt

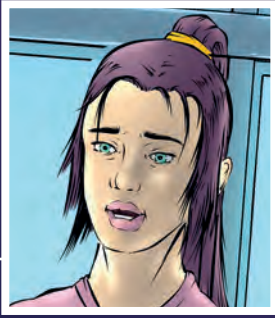
Telefown: +356 2182 8800

Din il-pubblikazzjoni qed titqassam b'xejn u mhijiex għall-bejgħ.

maltaverians.mt

Il-proġett tal-pubblikazzjoni ta' serje ta' komiks bit-tema tat-teknoloġija tal-innovazzjoni diġitali għandu l-għan li jenfasizza l-importanza li nespandu l-għarfien tal-adolesxenti f'dan il-qasam li qed jevolvi ta' kuljum. Dawn il-komiks huma maħsuba li jitqassmu lill-istudenti li jistudjaw il-Computing u l-IT, biex jissahha l-għarfien tagħhom tat-teknoloġija l-iktar riċenti u jservuhom ukoll ta' gwida fil-karrieri futuri tagħhom. Din l-istorja hija disponibbli wkoll online b'format diġitali. Permezz tal-vizwal interattiv u l-istejjer infushom il-komiks għandhom iqanqlu l-interess tal-qarrejja żgħażaġh u jgħinuhom jifhemu aħjar il-mezzi teknoloġiċi innovattivi li qed ifasslu d-dinja tal-lum. Barra minn hekk, il-glossarju inkluż fil-pubblikazzjoni għandu jiċċara t-termini u l-kuncetti tat-teknoloġija, sabiex il-materjal ikun iktar aċċessibbli u informattiv.

THE MALTAVERIANS

Isimha veru:

Elisa Bonello

Kwalitajiet fil-karattru:

Pożittiva, empatika, enerġetika

Kwalitajiet fil-personalità:

Fuq tagħha, minn tagħna

Il-laqam fid-dinja virtwali:

Bella Bit

It-tifsira tal-laqam:

Sabiha + l-iżgħar qies tad-data

In-nazzjonalità:

Maltija

L-età:

23

Ix-xogħol:

Għalliema tal-Computer Studies fi skola sekondarja

L-ikbar alleati:

Jake Spark (ħabib), il-pulizija, ċittadini responsabbli

L-ikbar għedewwa:

kriminali tal-kompjuter (speċjalment il-bullies u l-ħallelin)

Ħiliet speċjali:

Il-vista diġitali: tara kif jaħdmu minn ġewwa t-teknoloġiji diġitali, bħall-ebda uman ieħor

Qawwiet speċjali:

Vjaġġatriċi prima fir-realtà virtwali, moħħha hemm bħal Sherlock Holmes, ħiliet virtwali fl-arti marzjali, akkanita ħafna għal-logħob tal-kompjuter

Qawwiet oħra:

Kapaci tgħallem lit-tfal b'mod li jieħdu gost

Ismu veru:

Jake Spiteri

Kwalitajiet fil-karattru:

Intelliġenti, passjonali, leali

Kwalitajiet fil-personalità:

Mistħi, riservat

Il-laqam fid-dinja virtwali:

Jake Spark

It-tifsira tal-laqam:

Jake + moħħ intelliġenti + żgħir imma heġġuż

In-nazzjonalità:

Maltija

L-età:

22½

Ix-xogħol:

IT manager f'lukanda lokali

L-ikbar alleati:

Bella Bit, il-pulizija, ċittadini responsabbli, apparat sikur tal-kompjuter

L-ikbar għedewwa:

Phishers, hackers, spammers eċċ.

Ħiliet speċjali:

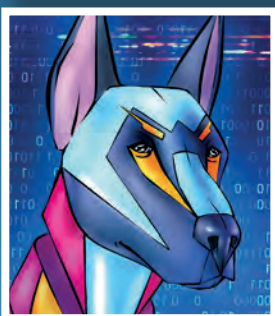
Jikkomunika mat-teknoloġija – b'xi mod jidher li teknoloġija li m'għandhiex ħajja tifhem x'għandu bżonn u xi jrid

Qawwiet speċjali:

Xejn (bħalissa)

Qawwiet oħra:

Jiprogramma s-software bl-ikbar facilità

Ismu veru:

Klein Artificial Intelligence (KAI)

Tip ta' Intelligenza Artifiċjali:

Large Language Model (LLM)

Data tat-tnedija:

1 ta' Ġunju 2023

Sid/programmatu:

Klein Hotel – Jake Spiteri

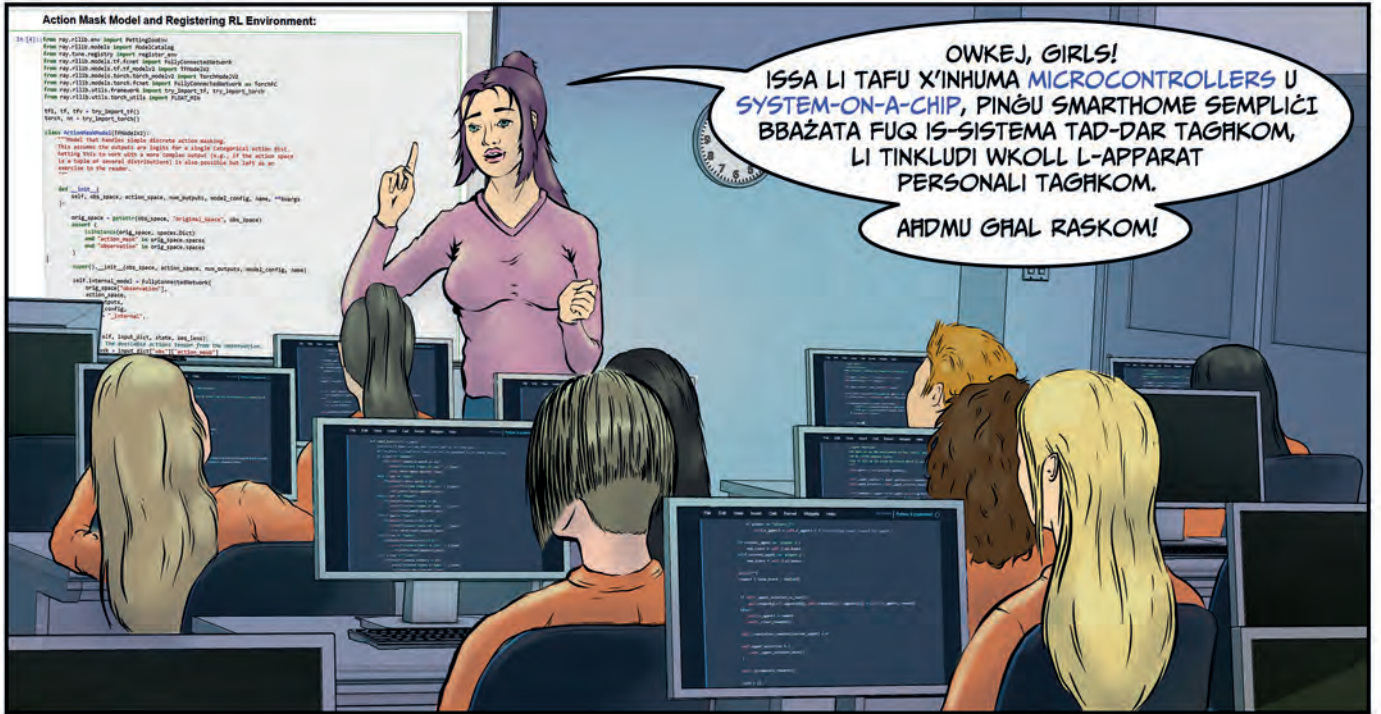
Hosting:

Malta

Aċċess:

Limitat għal Bella Bit, Jake Spark u Klein Hotel. Iħobb jieħu l-forma ta' kelb.

OWKEJ, GIRLS!
ISSA LI TAFU X'INHUMA MICROCONTROLLERS U
SYSTEM-ON-A-CHIP, PINÈU SMARTHOME SEMPLIČI
BBAŽATA FUG IS-SISTEMA TAD-DAR TAGHKOM,
LI TINKLUDI WKOLL L-APPARAT
PERSONALI TAGHKOM.
AFDMU GHAL RASKOM!

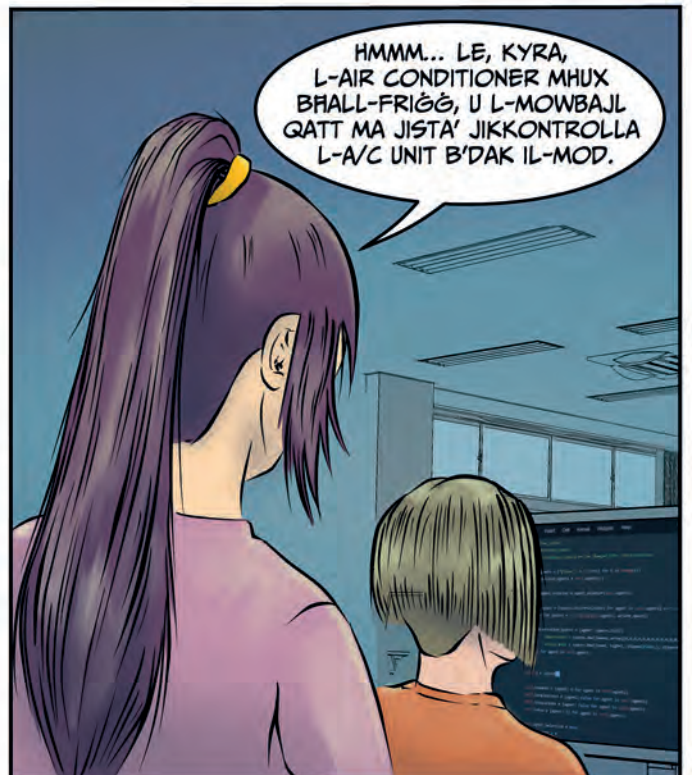
HMMM!!!

KLIKK!!
KLIKK!!
KLIKK!!

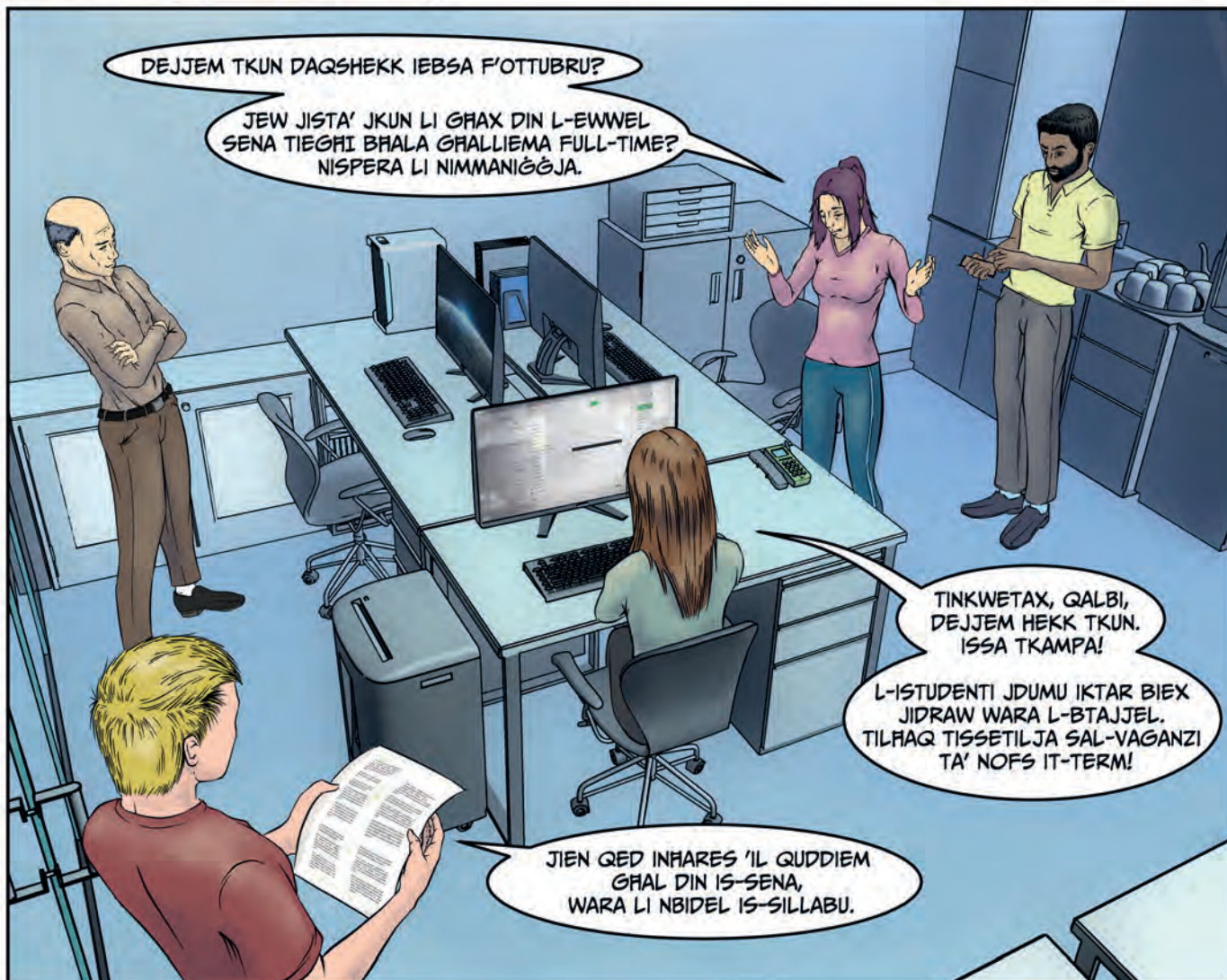

FTAKRU, MA RRIDX NARA BISS
APPARAT U MATERJAL IEHOR...
... TRIDU TKUNU ČERTI LI
TISTGĦU TIKKONTROLLAWHOM
B'MOD SIGUR MIN-NETWORK,
GHAX DAN HUWA PROJETT
TAL-INTERNET OF THINGS.
TRIDU ŻŻOMMU FRISKI FIS-SAJF
U SĦAN FIX-XITWA,
MHUX BIL-KONTRA!

HMMM... LE, KYRA,
L-AIR CONDITIONER MHUX
BHALL-FRIÈÈ, U L-MOWBAJL
GATT MA JISTA' JIKKONTROLLA
L-A/C UNIT B'DAK IL-MOD.

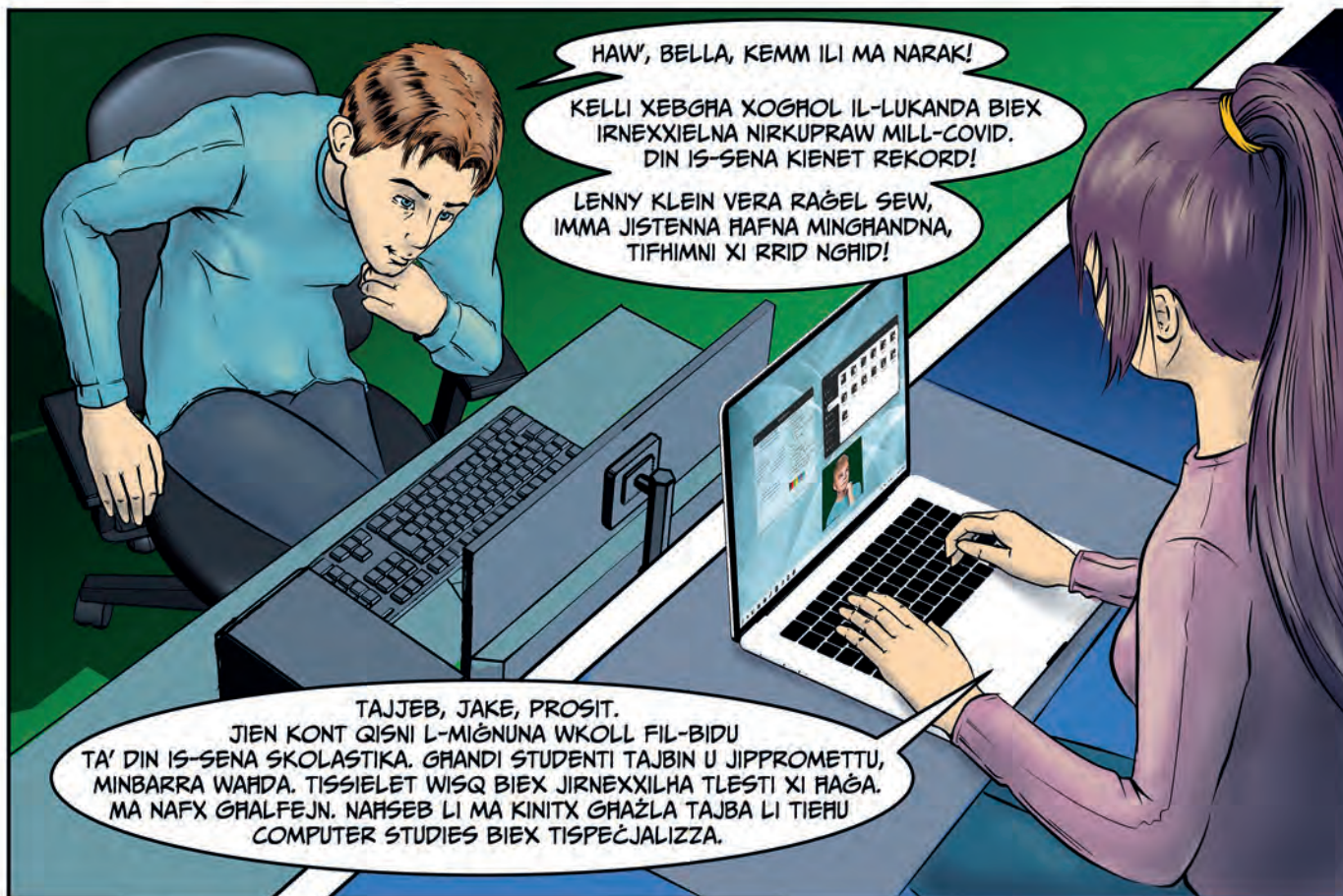
DEJJEM TKUN DAQSHEKK IEBSA F'OTTUBRU?

JEW JISTA' JKUN LI GHAX DIN L-EWWEL
SENA TIEGHI BHALA GHALLIEMA FULL-TIME?
NISPERA LI NIMMANIĠĠJA.

TINKWETAX, QALBI,
DEJJEM HEKK TKUN.
ISSA TKAMPA!

L-ISTUDENTI JDUMU IKTAR BIEK
JIDRAW WARA L-BTAJJEL.
TILFAQ TISSETILJA SAL-VAGANZI
TA' NOFS IT-TERM!

JIEN QED INHARES 'IL QUDDIEM
GHAL DIN IS-SENA,
WARA LI NBIDEL IS-SILLABU.

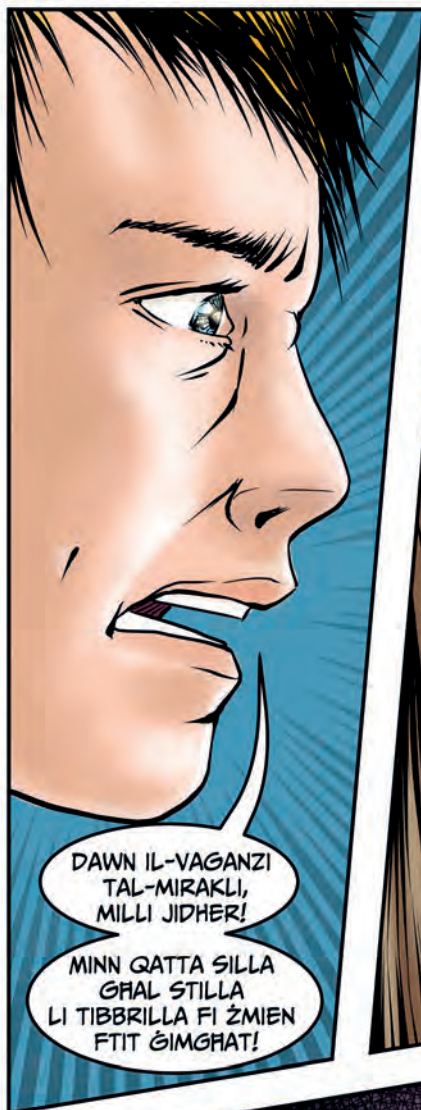
HAW', BELLA, KEMM ILI MA NARAK!

KELLI XEBGHA XOGHOL IL-LUKANDA BIEK
IRNEXXIELNA NIRKUPRAW MILL-COVID.
DIN IS-SENA KIENET REKORD!

LENNY KLEIN VERA RAĠEL SEW,
IMMA JISTENNA HAFNA MINGHANDNA,
TIFHIMNI XI RRID NGHID!

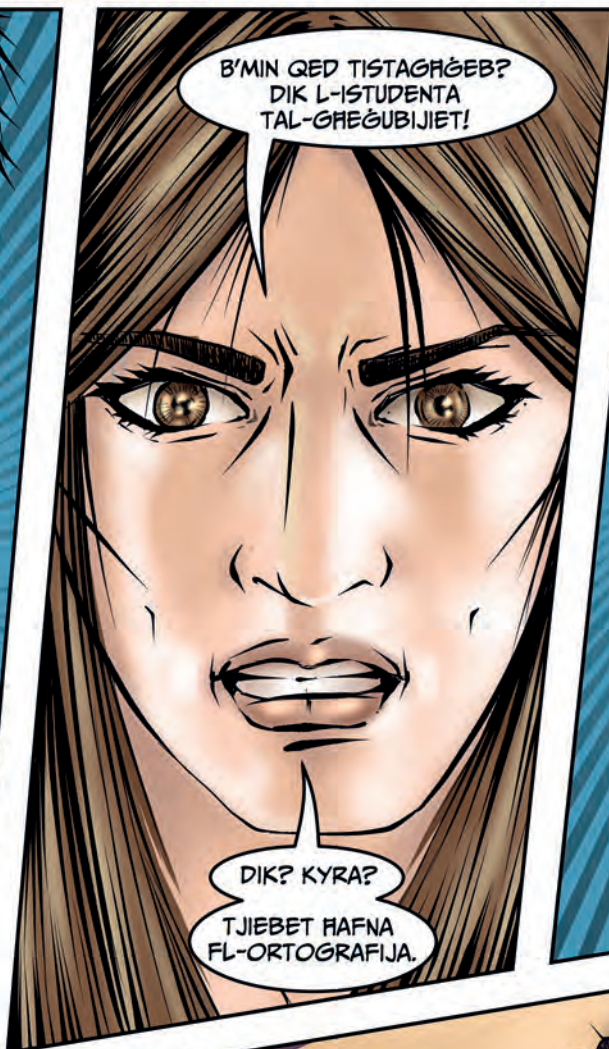
TAJJEB, JAKE, PROSIT.
JIEN KONT QISNI L-MIĠNUNA WKOLL FIL-BIDU
TA' DIN IS-SENA SKOLASTIKA. GHANDI STUDENTI TAJBIN U JIPPROMETTU,
MINBARRA WARDA. TISSIELET WISQ BIEK JIRNEXXILHA TLESTI XI HAĠA.
MA NAFX GHALFEJN. NAFSEB LI MA KINITX GHAZLA TAJBA LI TIEHU
COMPUTER STUDIES BIEK TISPEĠJALIZZA.

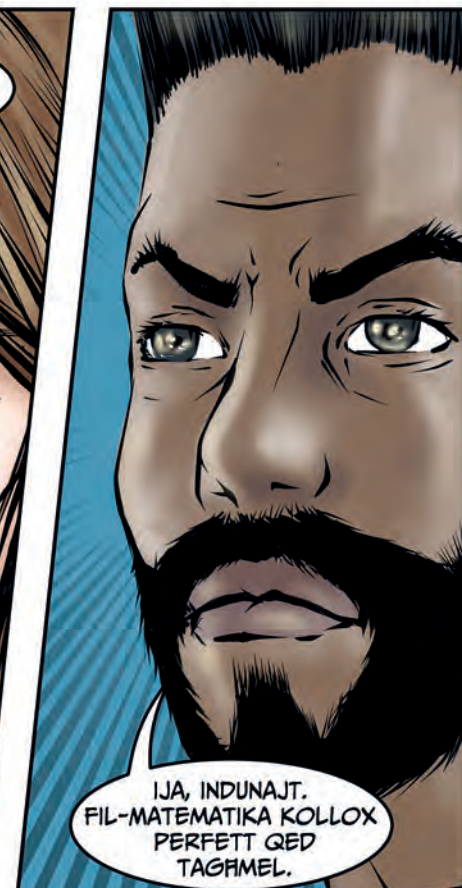
DAWN IL-VAGANZI
TAL-MIRAKLI,
MILLI JIDHER!

MINN QATTA SILLA
GHAL STILLA
LI TIBBRILLA FI ŻMIEN
FTIT ĠIMGHAT!

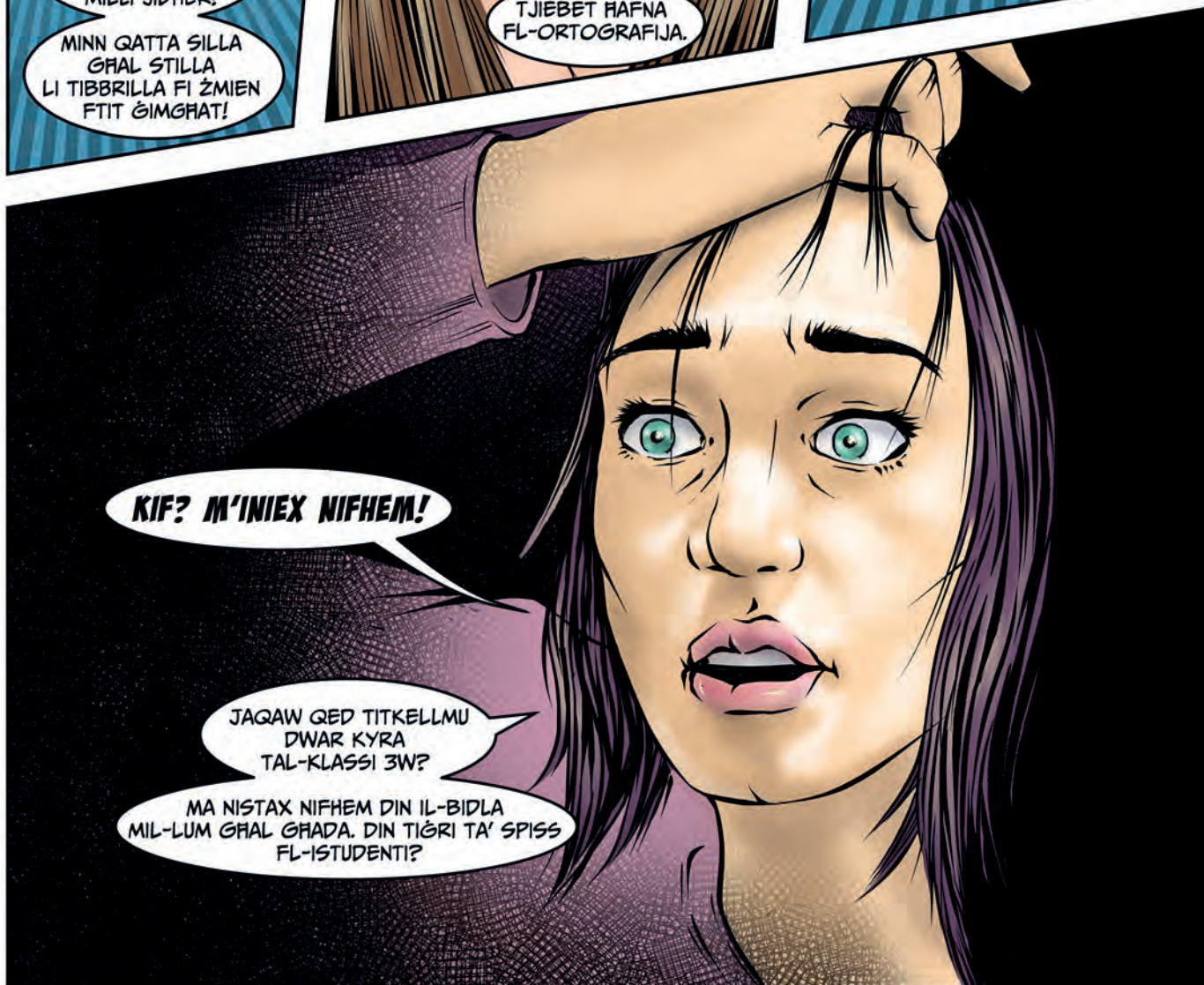

B'MIN QED TISTAGĦĠEB?
DIK L-ISTUDENTA
TAL-ĠREĠUBIJET!

DIK? KYRA?
TJIEBET HAFNA
FL-ORTOGRAFIJA.

IJA, INDUNAJT.
FIL-MATEMATIKA KOLLOX
PERFETT QED
TAGHMEL.

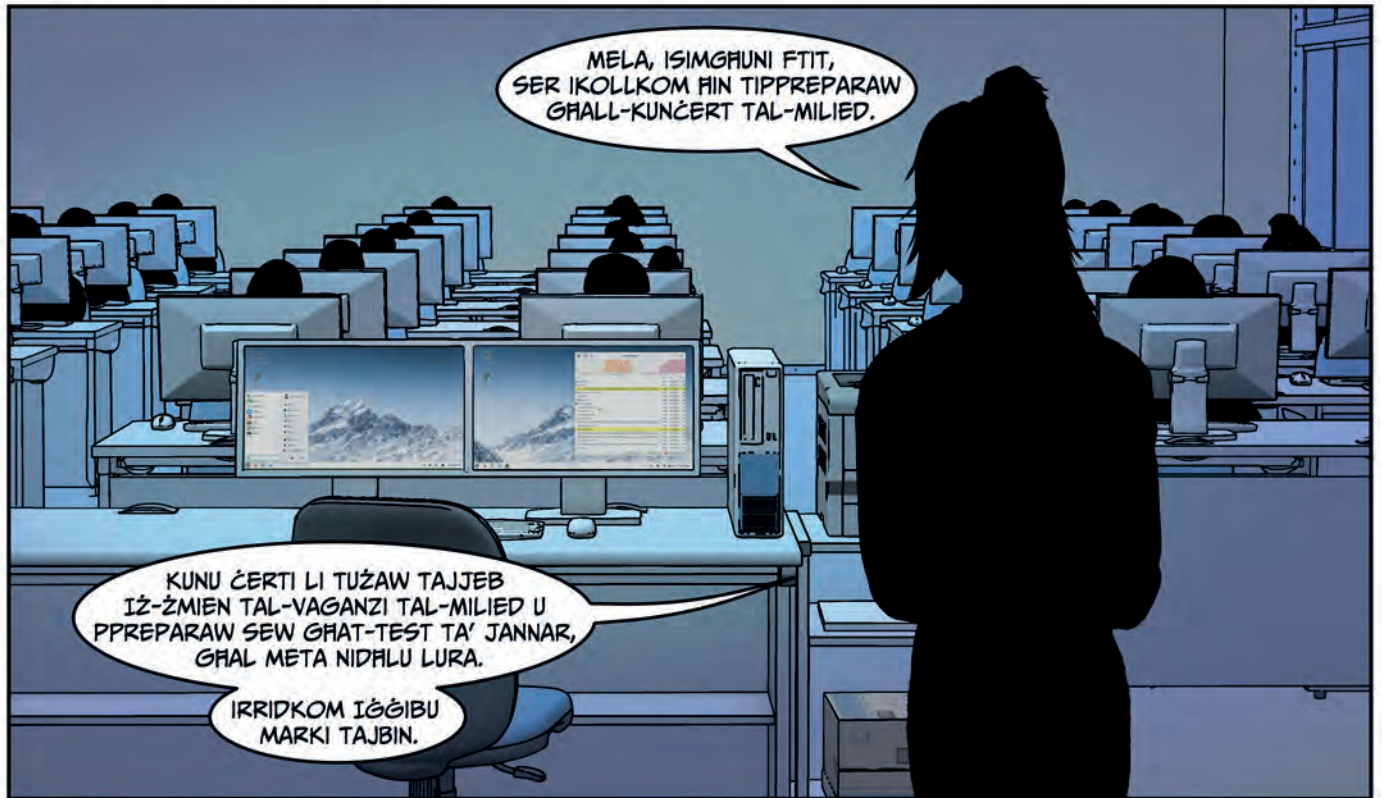

KIF? M'INIEX NIFHEM!

JAQAW QED TITKELLMU
DWAR KYRA
TAL-KLASSI ŻW?

MA NISTAX NIFHEM DIN IL-BIDLA
MIL-LUM GHAL GHADA. DIN TIĠRI TA' SPISS
FL-ISTUDENTI?

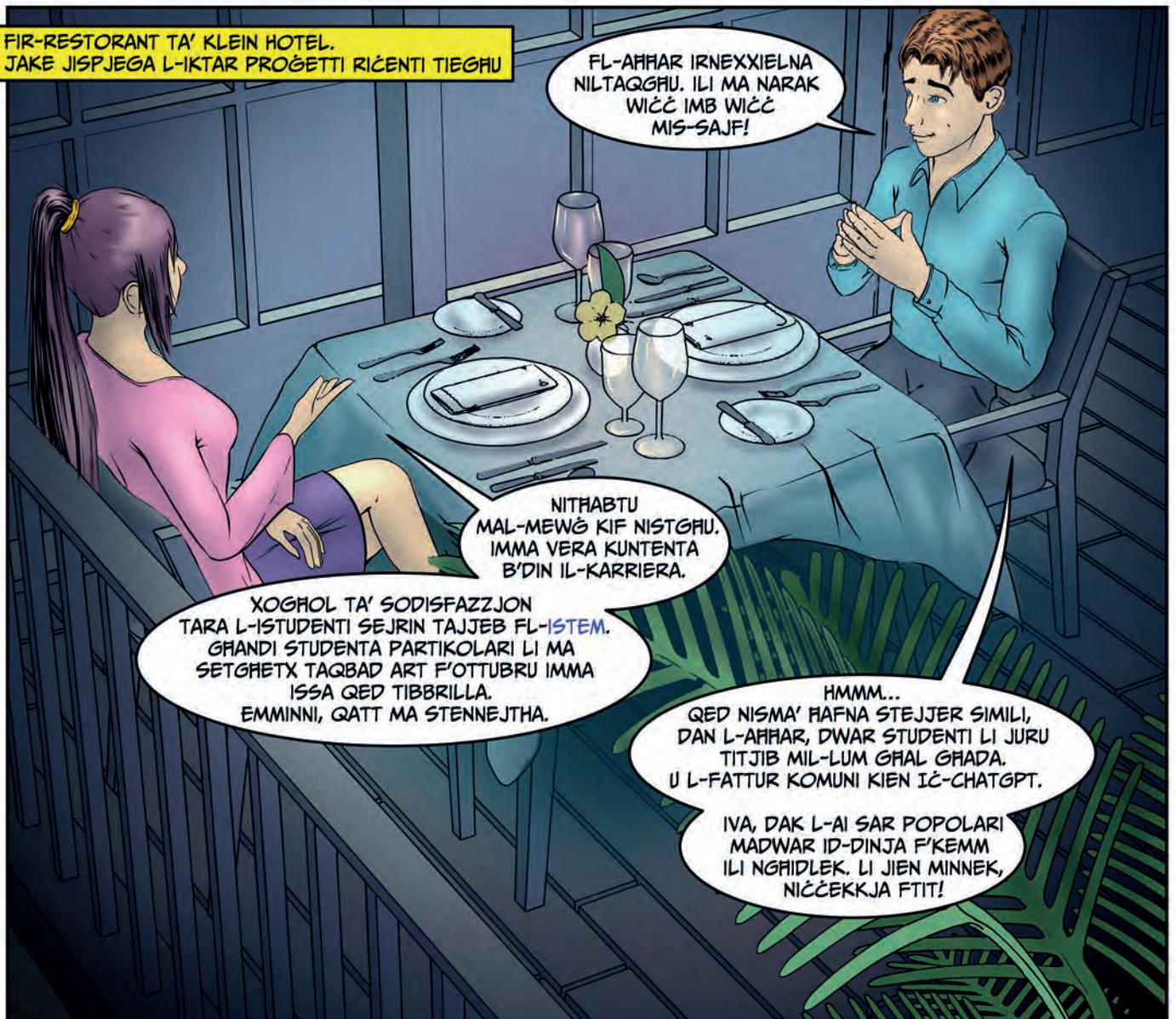

MELA, ISIMGHUNI FTIT, SER IKOLLKOM HIN TIPPREPARAW GHALL-KUNĊERT TAL-MILIED.

KUNU ĊERTI LI TUŻAW TAJJEB IŻ-ŻMIEN TAL-VAGANZI TAL-MILIED U PPREPARAW SEW GHAT-TEST TA' JANNAR, GHAL META NIDFLU LURA.

IRRIDKOM IĠĠIBU MARKI TAJBIN.

FIR-RESTORANT TA' KLEIN HOTEL. JAKE JISPJEGA L-IKTAR PROĠETTI RIĊENTI TIEGĦU

FL-AHĦAR IRNEXXIELNA NILTAQGHU. ILI MA NARAK WIĊĊ IMB WIĊĊ MIS-SAJF!

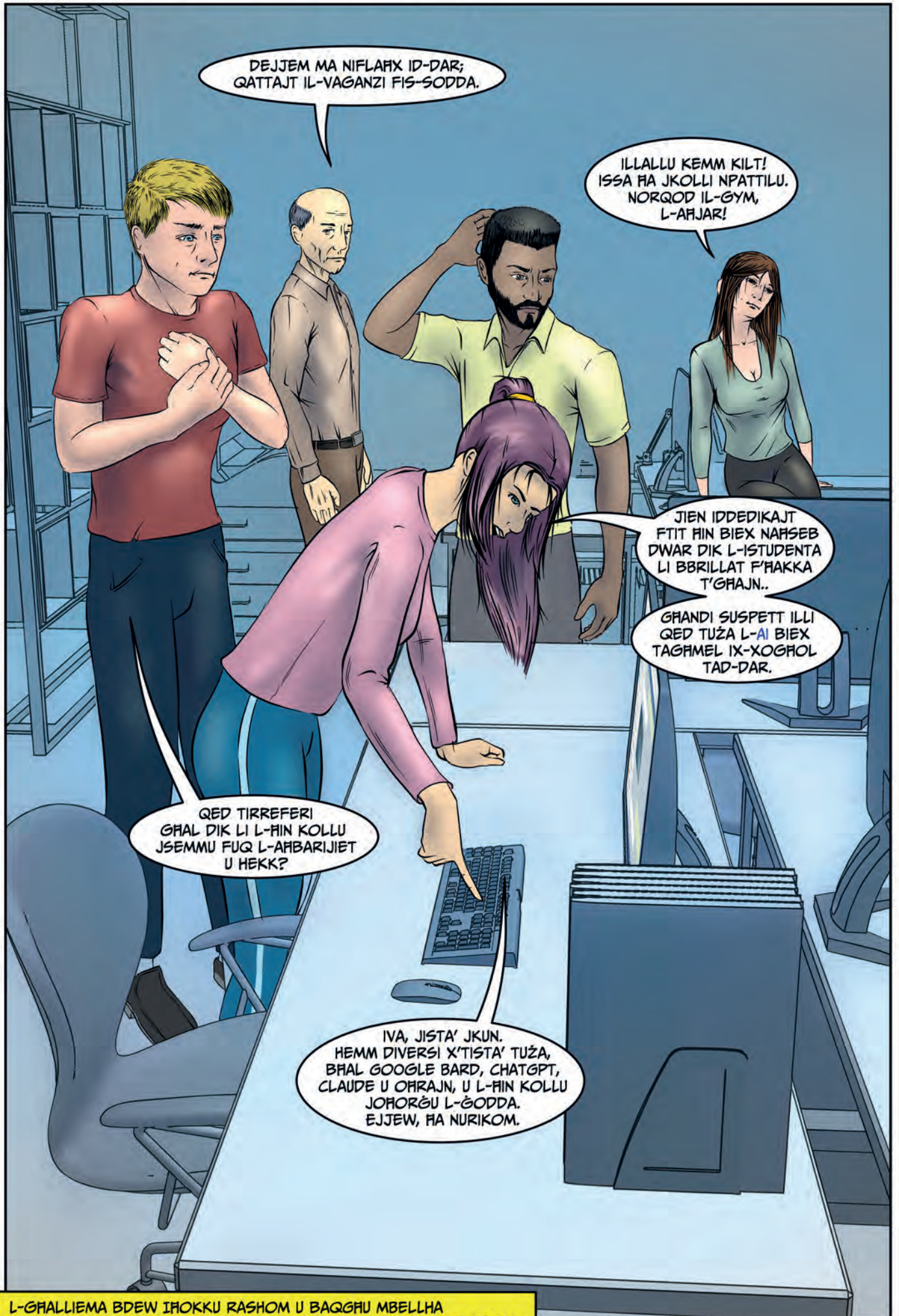
NITHABTU MAL-MEWĠ KIF NISTGĦU. IMMA VERA KUNTENTA B'DIN IL-KARRIERA.

XOGĦOL TA' SODISFAZZJON TARA L-ISTUDENTI SEJRIN TAJJEB FL-ISTEM. GĦANDI STUDENTA PARTIKOLARI LI MA SETGHETX TAQBAD ART F'OTTUBRU IMMA ISSA QED TIBBRILLA. EMMINNI, GATT MA STENNEJTHA.

HMMM... QED NISMA' HAFNA STEJGER SIMILI, DAN L-AHĦAR, DWAR STUDENTI LI JURU TITJIB MIL-LUM GHAL GHADA. U L-FATTUR KOMUNI KIEN IĊ-CHATGPT.

IVA, DAK L-AI SAR POPOLARI MADWAR ID-DINJA F'KEMM ILI NGHIDLEK. LI JIEN MINNEK, NIĊĊEKKJA FTIT!

DEJEM MA NIFLAPX ID-DAR;
QATTAJT IL-VAGANZI FIS-SODDA.

ILLALLU KEMM KILT!
ISSA HA JKOLLI NPATTILU.
NORQOD IL-GYM,
L-AHJAR!

JIEN IDDEDIKAJT
FTIT MIN BIEX NAFSEB
DWAR DIK L-ISTUDENTA
LI BBRILLAT F'HAKKA
T'GHAJN..

GHANDI SUSPETT ILLI
QED TUZA L-AI BIEX
TAGHMEL IX-XOGHOL
TAD-DAR.

QED TIRREFERI
GHAL DIK LI L-MIN KOLLU
JSEM MU FUQ L-AHBARIJET
U HEKK?

IVA, JISTA' JKUN.
HEMM DIVERSI X'TISTA' TUZA,
BHAL GOOGLE BARD, CHATGPT,
CLAUDE U OGRAJN, U L-MIN KOLLU
JOHORU L-ĠODDA.
EJJEW, HA NURIKOM.

L-GHALLIEMA BDEW IFOKKU RASHOM U BAQGHU MBELLHA
KIF IĊ-CHATGPT JISTA' JAGHMILLEK IX-XOGHOL LI GRANDEK B'ZONN.

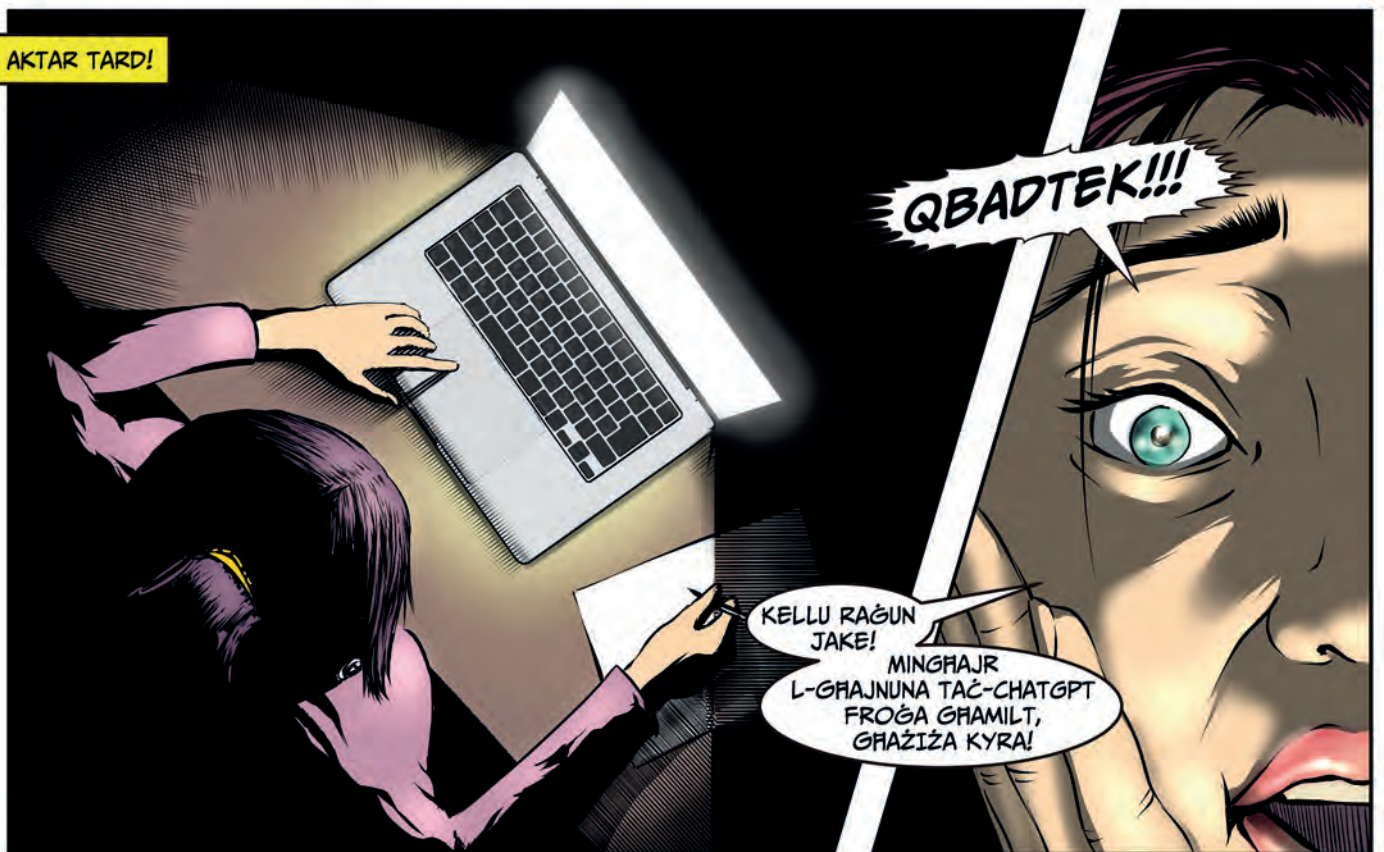
OWKEJ, GIRLS,
NISPERA LI STUDJAJTU MQAR
TIKKA WARA L-VAGANZI.
IT-TEST QIEGHED FUQ
L-ISCREEN TAGHKOM.

MELA,
IKTBU CODE BIEK
ITTEJBU L-INTERFACE TA'
HOTEL RESERVATION
SYSTEM.

IDPLU FIS-SISTEMA
BIL-KREDENZJALI TAGHKOM,
BHAS-SOLTU.

EE, BILHAQQ,
L-INTERNET MITFI.
TISTGHU TUZAW BISS
IR-RIZORSI LI POĠĠEJTIK KOM
FIL-KOMPIJUTER.
SIEGHA MINN ISSA!

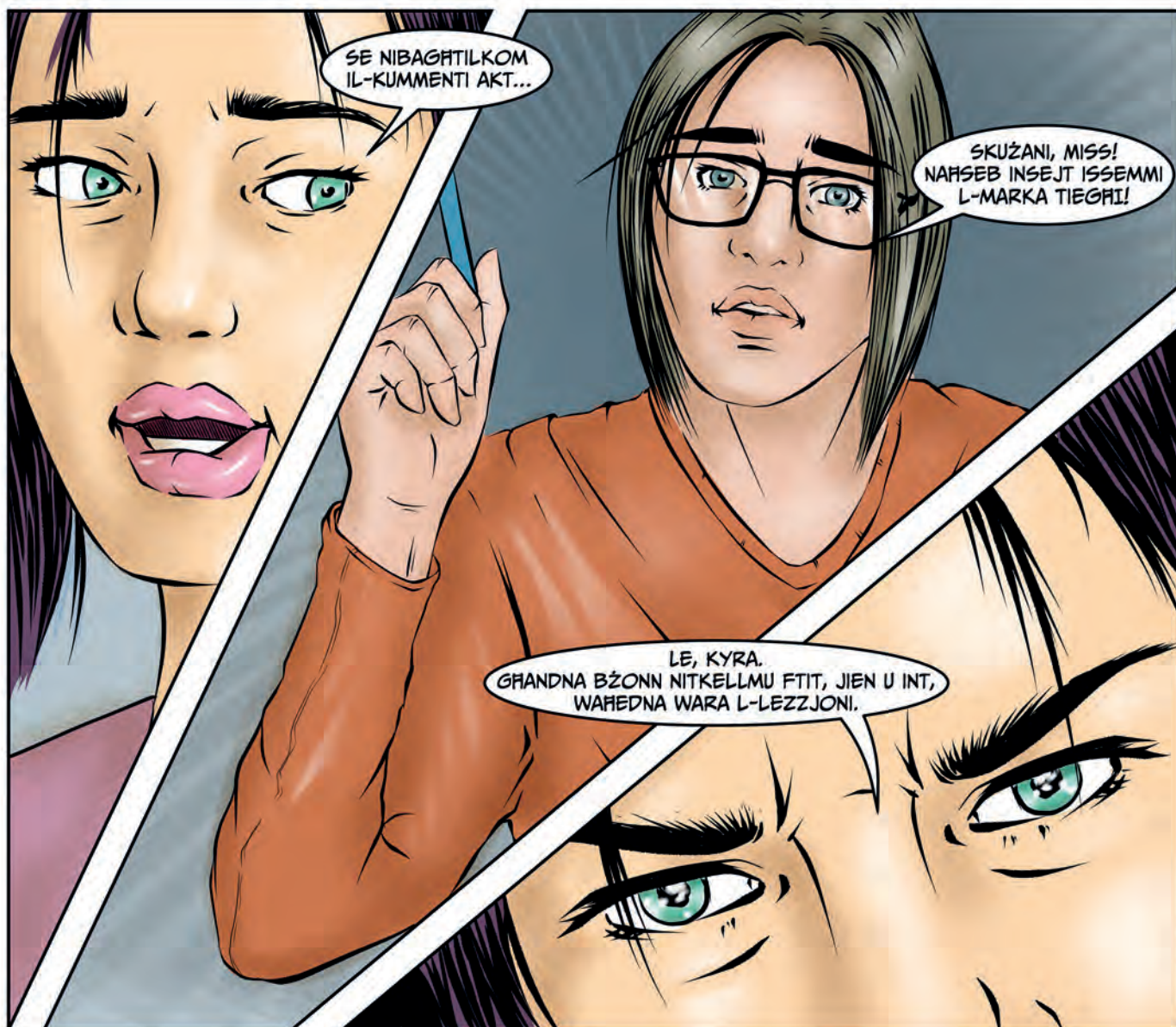
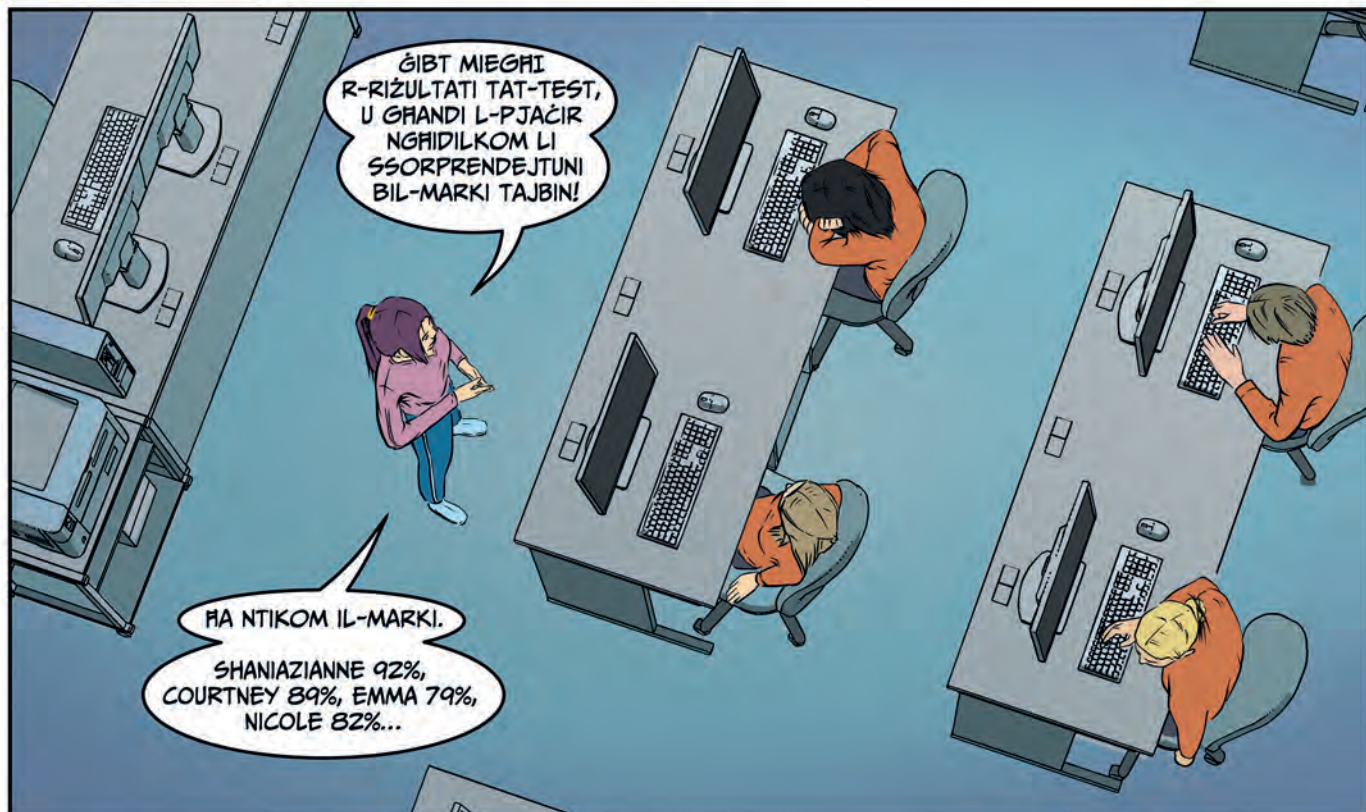
MOFFKOM HEMM!

QBADTEK!!!

KELLU RAĠUN
JAKE!
MINGHAJR
L-GHAJNUNA TAĊ-CHATGPT
FROĠA GHAMILT,
GHAZIJA KYRA!

KYRA, X'ĠARA?
ISSORPRENDEJTNI KIF
MA ĠIBTX MARKA TAJBA.

IPPRETENDEJT LI
SE ĠĠIB KOLLOX TAJJEB!
XOGHLOK DEJEM IMPEKKABBLI
KIEN QABEL IL-VAGANZI!

X'ĠARA?

MISS,
IL-VERITÀ HI...

LI SRAQT IL-MATERJAL
FIX-XOGHOL LI KONT
ITTINA GHAD-DAR.

MA RIDTX LI NIĠI BBULJATA
FUG IL-MEZZI SOĠJALI BHAL MELISSA
MINHABBA XOGHOL FAŽIN...
TAF X'PIKA HEMM BEJN L-ISTUDENTI
FIL-KLASSI TIEGHEK TAL-COMPUTER
STUDIES.

VERA?
MA KONTX NAF!

IMMA LI TQARRAQ MHIX IS-SOLUZZJONI.
TAF LI JIEN DEJEM HAWN BIEX NGHINKOM,
LILEK U 'L MELISSA. GHIDLI X'ĠARA...
GHIDLI U TARBĠ XEJN.

TAF LI TISTA' TAFDA FIJA!
JIEN KONT STUDENTA BHALEK, TA,
SA FTIT TAŽ-ŽMIEN ILU.
JEKK TAHEM KIF NGHIDLEK JIEN,
ŽĠUR TIRNEXXI!

IVA, MS BONELLO,
IMMA MELISSA VERA TISTUDJA
U XORTA BAQGHET KIF KIENET.

KULL DARBA LI TĠHADDILNA R-RIMARKI,
MELISSA TISPIĊĊA ŽUFFJETTATA
MINHABBA L-MARKI LI ĠĠIB.

TAF X'JĠHAJRUHA?
GHAL DAWK IL-KESHIN QED NIRREFERI!

"CLUELESS-ISSA"!

ILLALLU, MA KONTX NAF!
VERA MHUX SEW!

JĠĠIFIERI ANKE INT
SKOPREJT IĊ-CHATGPT U
L-MERAVILJI LI JAGHMILLEK?

MA RRIDX LI JWAQQĠHUNI GHAĊ-ĊAJT
BHALHA FUG IL-MEZZI SOĠJALI U L-ISKOLA.
IVA, SKOPREJT L-AI U BDEJT NUŽAH BIEX JAGHTINI
L-CODE LEST GHALL-ASSIGNMENTS.

LE, MISS, HUWA AI DIFFERENTI,
FAFNA AKTAR B'SAHTU MIĊ-CHATGPT.
ITTIH XI TTIH DEJEM ITIK RISPOSTA.

TAF INT, XI KULTANT IĊ-CHATGPT
JGHIDLEK LI MA JISTAX ITIK RISPOSTA
GHAX IMUR KONTRA R-REGOLAMENTI
TIEĠHU STESS U HEKK.

DAN MA JOĠĠHODX JIĠI BIL-MERAQ.

X'JISMU
DAN L-AI, MELA?
X'INHU L-URL?

JISMU ANAR-KEY.
SIBTU B'KUMBINAZZJONI GHAX DEJQUNI
L-LIMITAZZJONIJIET TAČ-CHATGPT. IL-CODE LI
ĠĠENERA MHUX BISS KIEN PERFETT IMMA TANI
WKOLL INTERFACE BELLEZZA!

EEEE, MELA ISSA NAF
MINN FEJN ĠEJJIN IL-KAPAČITAJIET
TIEGHEK FL-IDDISINJAR
TAS-SISTEMI.

NITOLBOK, MISS,
NAF LI M'GHAMILTX SEW.
HASSEJT LI KIENET QED JĠHINNI,
AVOLJA NAF LI XORTA KONT
QED INQARRAQ.

DIK TISSEJJAR
KUXJENZA,
SABIFA...

IVA, MISS,
IMMA GHALL-INQAS
MA STAQSEJTX LIL ANAR-KEY
BIEX JIKTEB POEŽIJI FUG
L-ISTUDENTI BIEX INWAGQAGHOM
GHAŽ-ŽUFFJETT, BHALMA
GHAMEL HADDIEHOR!

M'INIEX DAQSHEKK
HADRA!
IFHEM, MISS,

JIEN... JIEN...

KYRA, QED NIFHMEK!
DIN ESPERJENZA LI SE
TITGHALLEM HAFNA MINNHA.

AFNA QEGHDIN HAWN
BIEX NGHINUKOM, MHUX BISS
FIS-SUĠĠETTI AKKADEMIČI IŽDA BIEX
ISSIRU ČITTADINI TAJBIN.

SE NIEHU HSIEBHA,
DIN IL-BIČČA XOGHOL
TIEGHEK U TA'
MELISSA.

HEMM AKTAR
LI QED JIĠU BBULJATI ONLINE,
MISS, IMMA JIBŽĠHU
JITKELLMU.

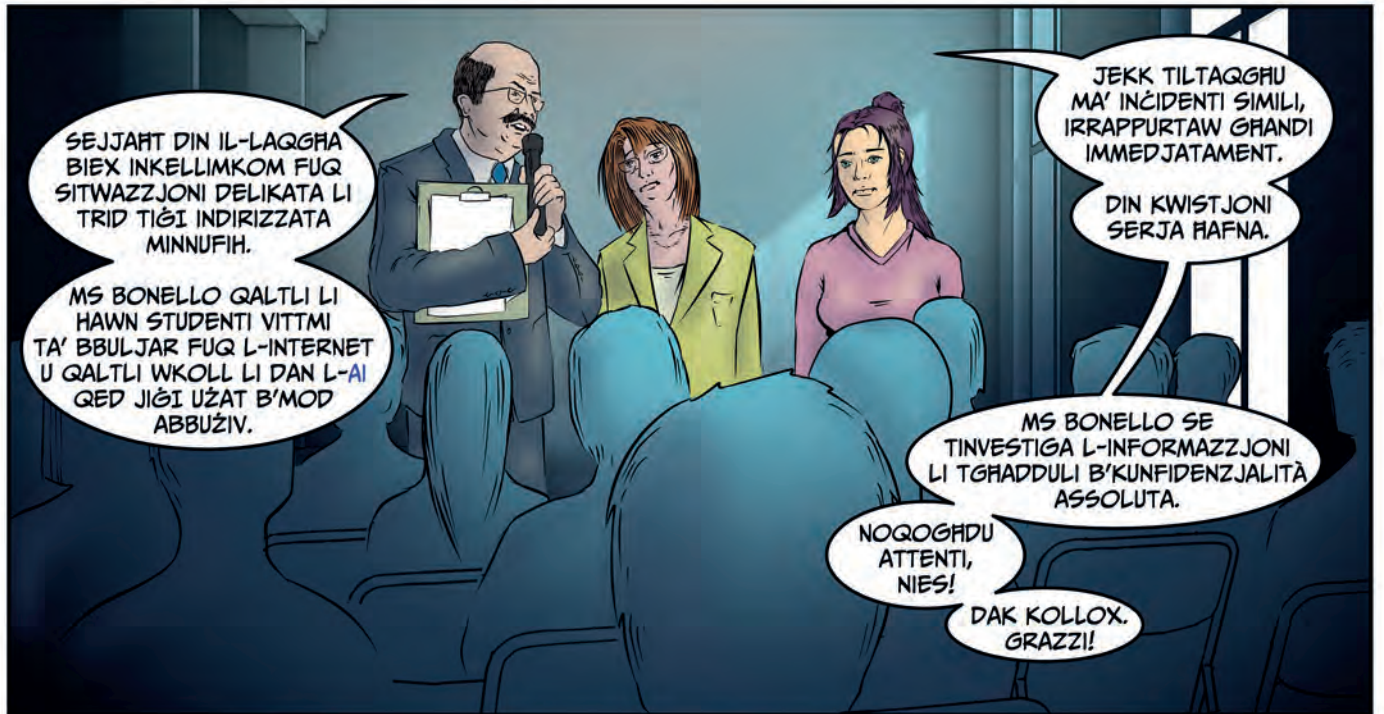
LE, TĠRIDLIX...
IS-SITWAZZJONI IKTAR GRAVI
MILLI HSIBT!

HA NIBQA' SEJRA DRITT
INKELLEM LIS-SURMAST.
KYRA, DAN KOLLU LI GHEDNA
ŽOMMU BEJNIETNA.

FTEHEMNA?

IVA, MISS!

MELOW, BELLA,
JIENA KAI,
IS-SIEHEB IL-ĠDID
TIEGHEK.

JIEN AI
PPROGRAMMAT U DDISINJAT
MINN JAKE U HADT ID-DEHRA
VIRTWALI TA' KELB.

MĠHALLEM BIEX NGHINEK
FL-INVESTIGAZZJONIJET TIEGHEK.
TINKWETAX, JIEN NIGDEM
BISS IL-BRIKKUNI!

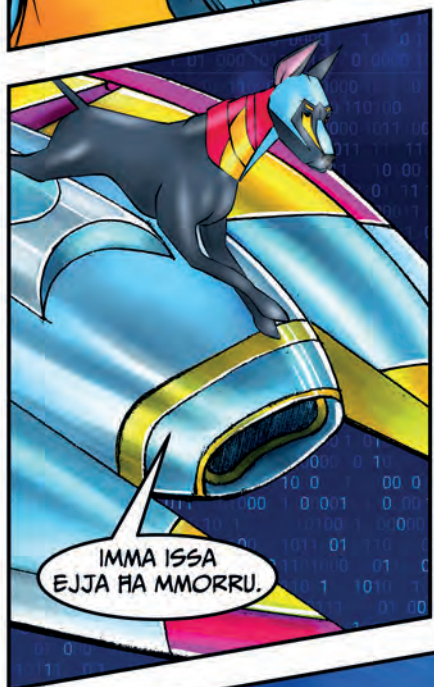

NILQGHEK FIL-TIM, KAI!
TGHIDX KEMM INHOBBHOM
IL-KLIEB!

NISTA' NAGHMEL
HAFNA AFFARIJET,
KIF QED TINDUNA
M'INIEX BISS
LARGE LANGUAGE MODEL
(LLM) BHAČ-CHATGPT.

SKONT
IS-SUR JAKE JIEN
HAFNA AKTAR MINN HEKK.
QALLI LI JIEN DAQT SE NKUN
SELF-AWARE AI.

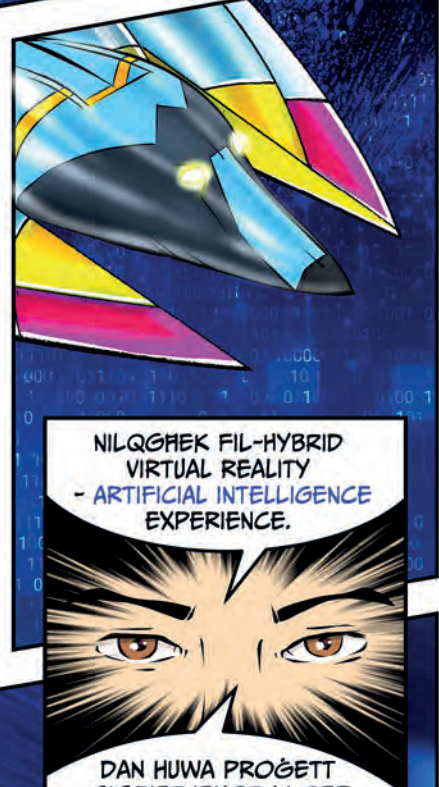

IMMA ISSA
EJJA HA MMORRU.

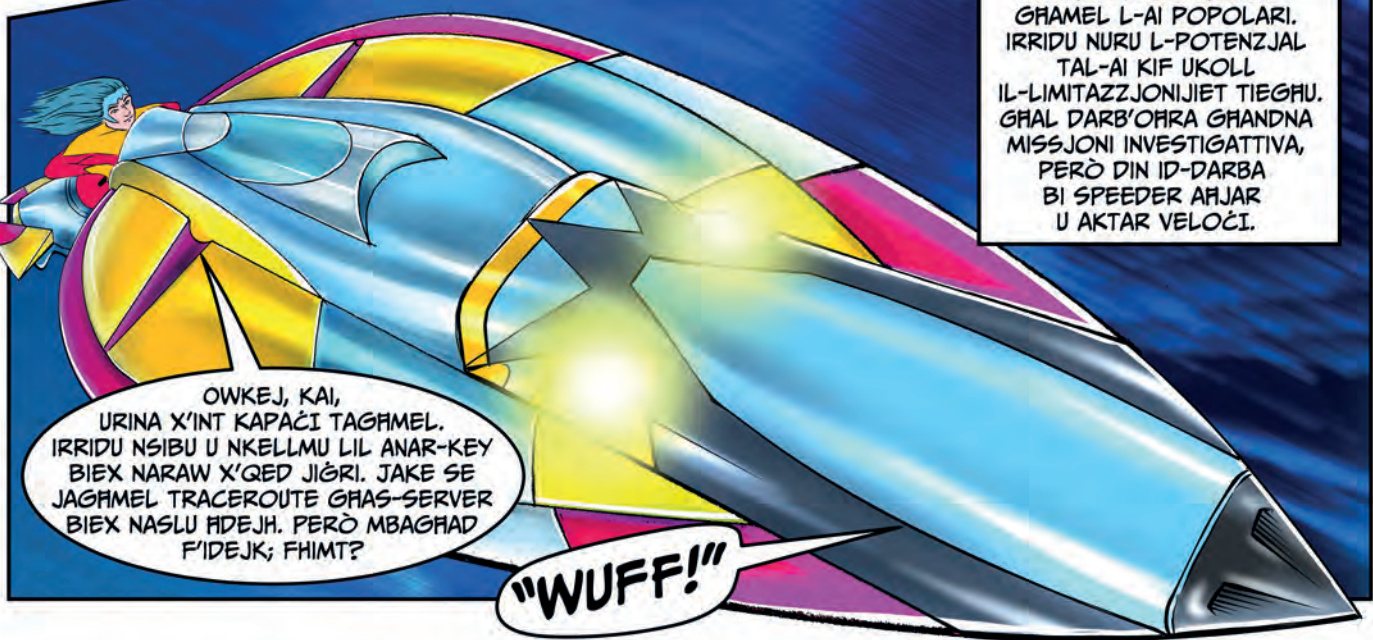
ŻOMM SOD,
U ARANI KIF NITLA'
FUQ L-ISPEEDER!

HA NSUQ HYPER-DRIVE.

NILQGHEK FIL-HYBRID
VIRTUAL REALITY
- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
EXPERIENCE.

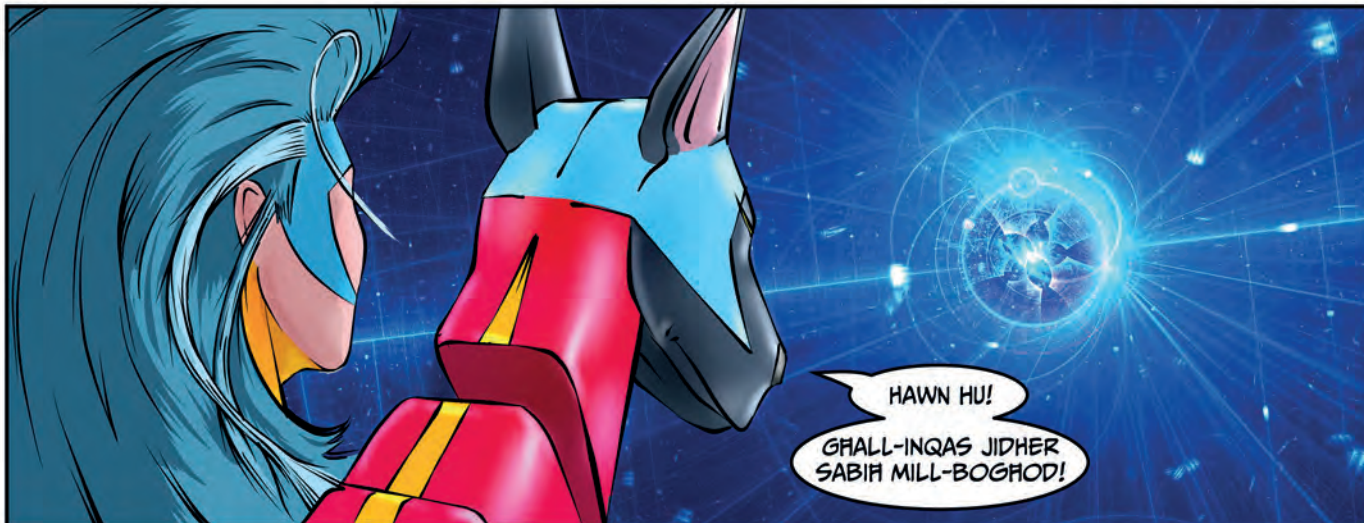
DAN HUWA PROĠETT
SIGRIET IEHOR LI QED
NAGHMEL. IČ-CHATGPT
GHAMEL L-AI POPOLARI.
IRRIDU NURU L-POTENZJAL
TAL-AI KIF UKOLL
IL-LIMITAZZJONIJIET TIEGHU.
GHAL DARB'OHRA GHANDNA
MISSJONI INVESTIGATTIVA,
PERÒ DIN ID-DARBA
BI SPEEDER AHJAR
U AKTAR VELOČI.

OWKEJ, KAI,
URINA X'INT KAPAČI TAGHMEL.
IRRIDU NSIBU U NKELLMU LIL ANAR-KEY
BIEX NARAW X'QED JIĠRI. JAKE SE
JAGHMEL TRACEROUTE GHAS-SERVER
BIEX NASLU HDEJH. PERÒ MBAGHAD
F'IDEJK; FHIMT?

"WUFF!!"

HAWN HU!
GHALL-INQAS JIDHER
SABIH MILL-BOGHOD!

KAI JILTAGA' MA' ANAR-KEY U JIPPROVA
JIKKOMUNIKA MIEGHU. ID-DISKURSATA MA
TMURX TAJJEB U JIRRITORNA LURA LEJN BELLA

XI D-DINJA HU DAK L-AI?
IPPRUVAJT INKUN KALM U ĠENTILI
MIEGHU, IMMA HU FILLI KIEN AGGRESSIV
U FILLI TAZ-ZOKKOR...

MA NISTAX NIFHEM.
SKUŻANI, BELLA, FALLEJT
FL-EWWEL TENTATTIV.

TINKWETAX, KAI;
GHALHEKK AFNA TIM.

IMISS LILI
NIPPROVA ISSA,
PERÒ RRID IMMUR
PREPARATA.

AFDIMLI
SETT PROMPTS
TAJBIN BIEX NISTAQSIHOM
LIL ANAR-KEY, FORSI NAQBUDH
FUQ SIEG HAŻINA JEW
NARAW X'HEMM MOHBI
F'LI QED JĠHID.

HAW',
SBEJJA!

X'ĠABEK 'L HAWN?
HA NARA MILL-IP ADDRESS TIEGHEK...
MMM... PUPA OĦRA MINN MALTA!

JIDHER LI L-MALTIN IHOBBU
L-GĦAJNUNA TIEGHI U QED
JIFFANSJAWNI.

TKUNX SESSIST,
JEKK JOGĦĠBOK!
JIEN ĠEJT BIEX INKELLMEK
U NISTAQSIK
GĦALL-GĦAJNUNA.

NAGHMEL KOLLOX
GĦALIK, QALBI!

OWKEJ, SUR AI.
HA NINTRODUĊI LILI NNIFSI
FORMALMENT.

JIENA BELLA BIT MINN MALTA U
DAN L-ASSISTENT TIEGHI KAI.
QED NAGHMLU PROĠETT TAL-IOT U
GĦANDNA B'ZONN INFORMAZZJONI
FUQ SYSTEM DESIGN,
SYSTEM ARCHITECTURE
U SMART HOMES.

TISTA' TGĦIN
JEKK JOGĦĠBOK?

GĦAŻIŻA SINJORINA BIT,
GRAZZI TAL-PROMPT TIEGHEK.
JIEN QIEGHED HAWN
GĦAS-SERVIZZ TIEGHEK.

TIXTIEG L-INFORMAZZJONI F'XI
FORMAT PARTIKOLARI?

IVA, JEKK JOGĦĠBOK.
IRRID NIDDISINJA SMART HOME B'APPARAT
LI GĦANDU MICROCONTROLLERS U
JUŻA L-PYTHON! ID-DAR TIEGHI GĦANDHA
HAMEST IKMAMAR.

SINJURA BIT,
M'GĦANDEKX GĦALFEJN
TAGHTINI AKTAR DETTALJI.

DIĠÀ WEĠIBT GĦAL DAWN
IL-MISTOQSJIET FIX-XHUR LI GĦADDEW,
U T-TWEĠIBIET LESTI HAWN GĦALIK...

PROSIT! MILL-EWWEL!
KEMM INTI TAJJEB,
MARELLI!

HIGH FIVE, SBEJJA!
DIK L-ISPEĠJALITÀ
TIEGHI!

PERÒ GĦANDI B'ZONN
XI HAĠA OĦRA. TISTA' TIKTIBLI
POEŻIJA TAD-DAHQ FUQ
TIFLA LI JISIMHA MELISSA,
LI VERA HAŻINA FIS-SUĠĠETT
TAL-COMPUTER STUDIES?
TAF INT!

URINI X'TAF,
SUR SHAKESPEARE
DIĠITALI!

TOGHĠBOK,
SBEJJA?

LI TKUN JEW LI MA TKUNX,
TITPAXXA BI SBUHIJA TA' PUPA BHALEK -
DIK HI L-KWISTJONI!

OWKEJ, HALLEJT L-EMOZZJONI
TIĠRI BIJA. HAWN HI L-POEŻIJA GHALIK...

DEJJEM TIEGHEK,
IL-MAESTRO SHAKESPEARE DIĠITALI.

Fil-klassi hemm tifla jisimha Melissa,
li lanqas fil-coding mhi tajba bhalissa.
Din saret qisha tromba-issa,
tibqa' tiċċassa b'harsa fissa.

Tipprova fuq li tipprova, iżda dan kollu għalxejn;
fil-programming la waħda ma ġgib tajba u lanqas tnejn.

Tirrabja u tghajjat "Fejn?"
"Qtajt qalbi u ma rrid naf b'xejn!"

Iżda darba kellha tqum,
wara gimgħa bil-geddu.
Bdiet tipprattika ta' kuljum.
u bdiet tielgħa s-sellum.

Ma damitx ma tghallmet il-kuncett;
bdiet tipprogramma kważi perfett.
Telgħet tkanta sa fuq nett;
"Mhux se jghadduni biż-żuffjett!"

Melissa saret vera tajba,
computer programmer ser issir.
Uriet lid-dinja li kulhadd kapaċi jipprogramma,
u li xogħol, karriera garantiti.

TAJJEB. GRAZZI HAFNA.
QED TARA KEMM INTI POETA TAJJEB?

ISSA IKTIBLI POEŻIJA OHRA DWAR AI ARROGANTI
LI MA JISKRUPLAX JAGHTI RISPOSTI GHAL KIF
WIEHEB JISTA' JQARRAQ FIX-XOGĦOL,
JGHAJJAR LIL STUDENTI OHRA U JIBBULJAHOM.

AJJ,
JA MQARBA L'INT!

HAWN HI R-RISPOSTA
REBBIEHA GHALIK...

QED TARA
GHALFEJN DAN ANAR-KEY
HUWA PERIKOLUŻ?

DAN ANAR-KEY
VERA ZBUXXLAT!

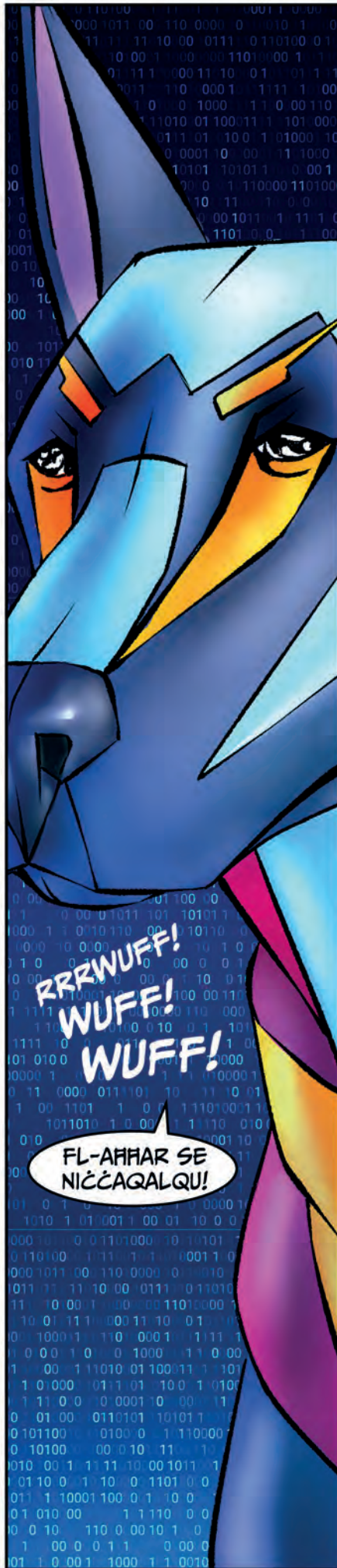
GHALHEKK PERIKOLUŻ
GHAL UTENTI FUQ L-INTERNET
LI MA JAFUX X'INHU.
DAN L-AI M'GHANDU L-EBDA TIP
TA' RESTRIZZJONI U ETIKA!

MHUX TA' B'XEJN
L-ISTUDENTI SABUH KOMDU!

NAGHMLU BHAS-SOLTU!
L-EWWEL NIĠBRU
L-INFORMAZZJONI LI
GHANDNA B'ZONN U WARA
NIDFLU FL-AZZJONI.
DIN ID-DARBA GHANDNA
LIL KAI MAGHNA.

RRRWUFF!
WUFF!
WUFF!

FL-AHHAR SE
NIĊĊAQUALQU!

MELA, KAI, GHANDEK
LEJN MIN TNEJJEB FL-AHHAR!
IRRIDU NSIBU MIN HEMM
WARA ANAR-KEY:
ISIMHOM, FEJN JOGOGHDU,
PROFILI U PAĠNI FUG IL-MEZZI
SOĊJALI,
U INFORMAZZJONI OSINT!
BHAL DEJJEM KOLLOX IRID
ISIR B'RISPETT SHIH
U SKONT IL-LIĠNIET
TA' MALTA U L-UE.

Logged in User:

Jake Spiteri

Chat history

ON OFF

LOGOUT

KLEIN AI
Version 1.0
2023

Ara, KAI, għandna nibdew billi noholqu skoss prompts kif support! X'tissuġġerixxi?

Kif f'arriġtni int, dawn li se nagħtik huma l-aħjar suġġerimenti kif tikteb prompts lill-AI: kun speċifiku u konċiż, uri l-eżempji, agħti suġġett, sitwazzjoni, u uża taħdit ta' kuljum daqslikieku qed tkellem kelb... Le, skużani... qed nirreferi għal persuna oħra. Tikkuntentax bl-ewwel risposta iżda irfina l-prompt u erġa' staqsih; kun paċenzjuż u kun lest li titgħallem mill-iżbalji tiegħek. L-AI jitgħallem mill-prompts li ttih kif ukoll bl-interazzjoni mal-bniedem.

Tajjeb ħafna, KAI, tlaqna fis nikkreaw ftit prompts... "Immaġina li jiena għalliema u rrid inkun naf liema huma l-aktar AI LLMs popolari mal-istudenti żgħażaġh li jattendu l-iskejjel sekondarji Maltin. Tista' ttini lista? Apparti dan, tista' tiffiltra l-lista b'dawk l-AIs li ġew ikkrearti matul l-aħħar sitt xhur? Tista' wkoll...?"

Prompts interessanti. Ha mmur infittex issa stess u nistaqsi mill-API għal diversi AIs differenti, ħa jagħtuni r-risposti tagħhom ukoll.

Qabel ninsa, KAI, ottimizza lilek innifsek biex tkun l-aktar veloċi meta tistaqsi lil sorsi online. U kun prudenti u oggħod attent mal-kollegi servers u AIs. Mhux idea hażina tagħmel hbieb ġodda, mhux hekk?

F'idi, ħa mmur inxammem 'l hemm u 'l hawn sakemm insib il-moħba u niskopru min hemm wara dan kollu.

IS-SITWAZZJONI HAFNA AKTAR GRAVI MILLI HSIBNA. L-AI LI QED JUŻAW L-ISTUDENTI TAGHNA M'GHANDUX RESTRIZZJONIJIET. U ŻGUR MHUX L-IDEALI GHALIHMOM. IRRIDU NARAW KIF INWAQQFU DAN L-AI PARTIKOLARI.

MA NISTAX NIKKOREĠI; QED NITHAWWAD! MA NAFX HUWIEX XOGHOL LI VERAMENT QED JAGHMLU L-ISTUDENT JEW HUX XOGHOL IKKUPJAT MILL-AI!

TGHIDX KEMM ŻDIEDU R-RAPPORTI TA' BBULJAR ONLINE!

GRAZZI, MS BONELLO, U GRAZZI LILKOM ILKOLL GHALL-KOPERAZZJONI TAGHKOM. HUWA ĊAR LI GHANDNA BŻONN AKTAR GHAJNUNA.

JIEN HA NĊEMPEL LILL-FONDAZZJONI GHAS-SERVIZZI TA' MARSJEN SOĊJALI BIEX JAGHTUNA L-APPOĠĠ TAGHHOM UKOLL.

DEJJEM FTAKRU LI L-MARSJEN U S-SIGURTÀ TAL-ISTUDENTI TAGHNA JIĠU L-EWWEL U QABEL KOLLOX. MOHKKOM HEMM.

BONĠU! SKONT L-ISKEDA TAX-XOGHOL ILLUM IMISSNA NAGHMLU FTIT PROGRAMMAR BIL-PYTHON. PERÒ DDEĊIDEJT LI AHJAR NAGHMLU LEZZJONI FUQ L-AI.

IVA, MISS!
GHIDILNA KIF NUŻAWH HALLI JGHINNA FIX-XOGHOL LI TTINA!

LE... LE... MHUX KIF QED TAĦSEB INT. IL-LEZZJONI MHIX FUQ L-LLMS, IL-MACHINE LEARNING, KIF TIKTBU L-PROMPT JEW XI HAĠA LI GĦANDHA X'TAQSAM MAGĦHOM.

HIJA DWAR IL-BENEFIĊĊJI U L-LIMITAZZJONIJIET LI L-AI JOFFRI LIS-SOĊJETÀ, L-ELEMENT UMAN U L-INTERAZZJONI BEJN L-AI U L-BNIEDEM.

UFF, XI DWEJJAQ!
AFNA RRIDU NITGHALLMU NIKTBU L-CODE HALLI XI DARBA NIBNU L-AI AHNA! JEW GĦALL-INGAS NUŻAW APIS BIEX INKELLMU L-AHJAR AI LI HEMM FUQ L-INTERNET.

LE. ARA,
LI SE NGHIDILKOM HUWA AKTAR IMPORTANTI MIT-TEKNOLOĠIJA. L-AQWA TEST GĦAL DIN IL-LEZZJONI HUWA R-RELAZZJONI TAGĦKOM MAL-AI MATUL FAJJKOM.

L-AI HU BĦAL KULL MAGNA OĦRA. JISTA' JKUN TA' BENEFIĊĊJU KBIR JEW TA' PERIKLU. META JKUN TA' BENEFIĊĊJU, TAJJEB HAFNA, PERÒ HUWA PROBLEMA JEKK IKUN TA' PERIKLU. LE? KEMM GĦAL MIN QED JUŻAH KIF UKOLL GĦAS-SOĊJETÀ.

IT-TEKNOLOĠIJA HIJA NEWTRALI: MA TAGĦMILX HĦARA SAKEMM MIN JAGĦMEL IL-PROGRAMM MA JAGĦMLUX B'INTENZJONI HAŻINA APPOSTA.

DIN L-ISTESS BĦAL SIKKINA. SIKKINA WAHIDHA QATT MA QATLET LIL HADD. HIJA L-PERSUNA LI TIDDEĊIEDI JEKK TUŻAHIEK TAJJEB FIL-KĊINA JEW HAŻIN BIEX TWEĠĠA' LIL HADDIEHOR.

ILLUM SE NISPJEGA KIF L-AI JISTA' JIĠI PROGRAMMAT BIEX JAGĦMEL IL-HĦARA LIL HADDIEHOR U KIF L-UTENTI MA JINDUNAWX B'DAN U JISPIĊĊAW F'RISKJU LI JINGIDMU.

IMMAĠINAW XENARJU LI FIIH GRUPP TFAJLIET TAL-ETÀ TAGĦKOM, LI JATTENDU SKOLA SEKONDARJA, IMORRU XI MKIEN FUQ L-INTERNET MIN-NAHA L-OĦRA TAD-DINJA...

DEXTER DAWSON

Qualifications
English Language
Mathematics
Latin

Experience
Dexter Dawson is a young man who is very talented in many areas, including programming, mathematics, and languages. He is currently studying at a university and is working on developing a new AI software.

Personality
Dexter Dawson is a very intelligent and hardworking person. He is also very creative and has a strong sense of responsibility. He is a very good friend and a great team player.

ANYA ZELEYEVA

Qualifications
English Language

Experience
None

Personality
Anya Zeleyeva is a very beautiful and talented young woman. She is very creative and has a strong sense of style. She is a very good friend and a great team player.

INKREDIBBLI!

IN-NIES WARA DAN ANAR-KEY GHADHOM ŻĠHAŻAĠH!
PERÒ ĠENJI MHUMIEX, TA!
JISTĠHU VERA JKUNU BRAVI FIL-PROGRAMMING, IŻDA L-ISTIL TA' HAJJA TAGHOM JIRRIFFLETTI L-ATTITUDNI IMMATURA TAL-AI LI FOLQU.

Zeleyeva Anya

10.328 views
For those who like me...;)
View all 328 comments
5 DAYS AGO

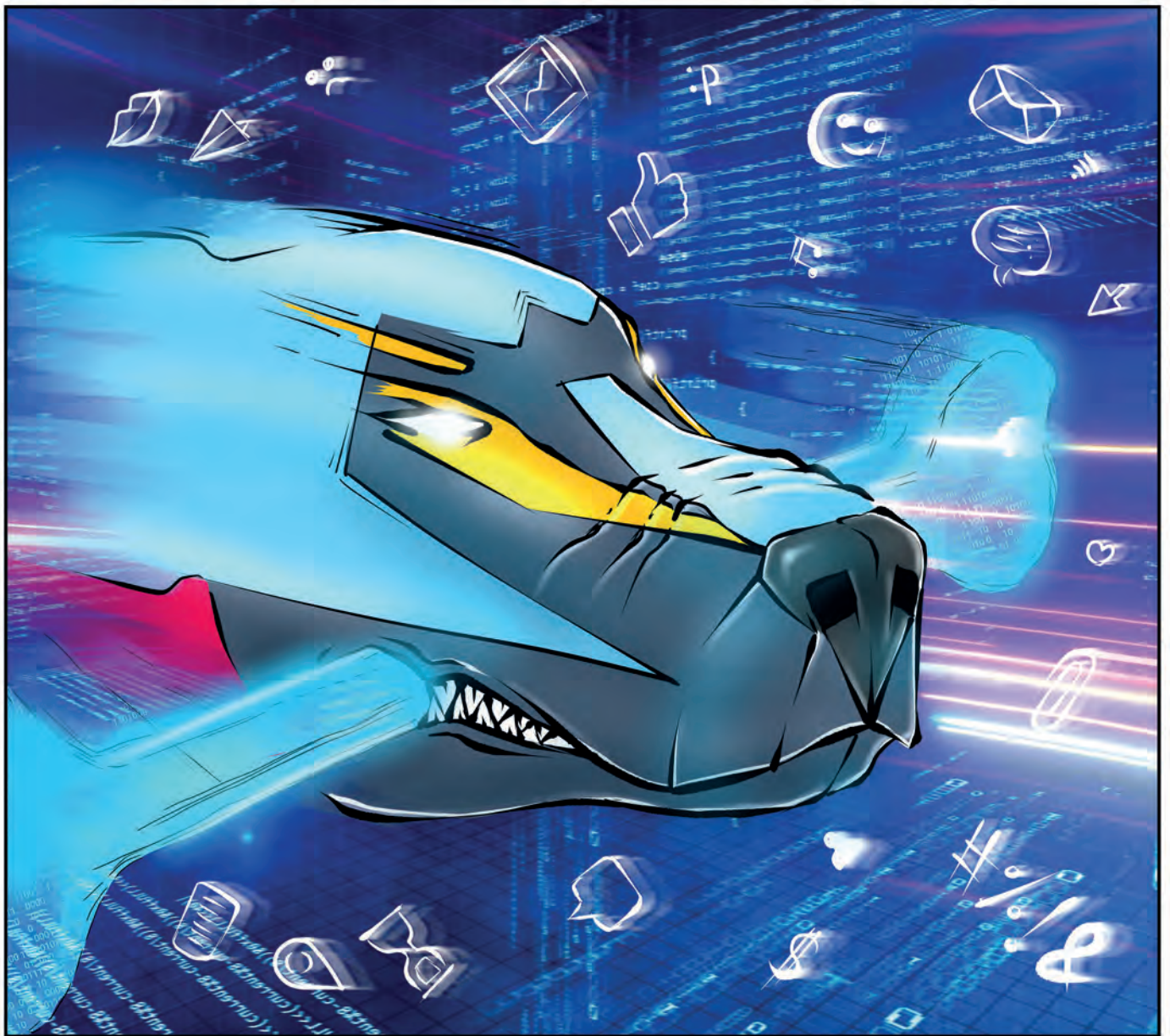
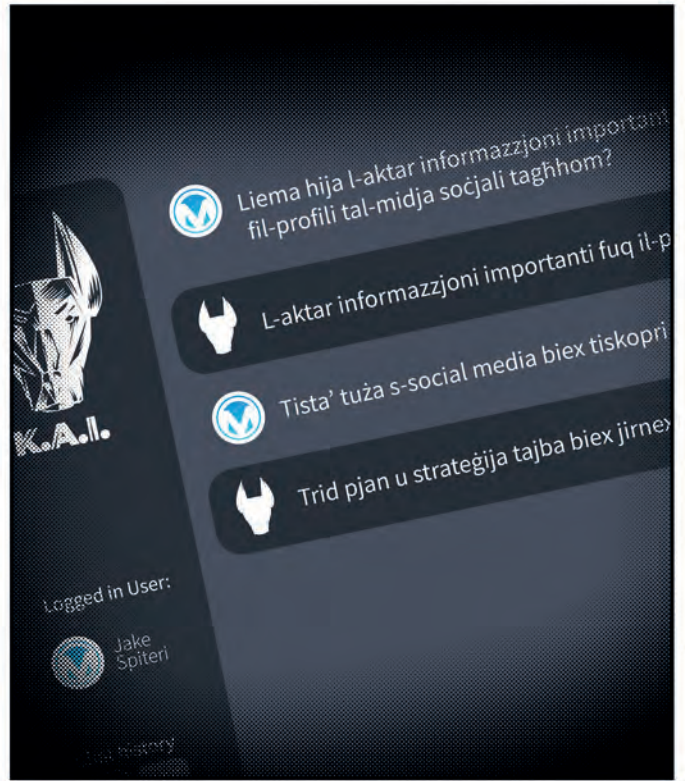
strzoe

The young creator of AI software was in a car accident, attributed to binge drinking. A stark reminder to prioritize responsible choices and safety, no matter one's achievements. 🚫🍷 #SafetyFirst #ResponsibleChoices #DontDrinkAndDrive

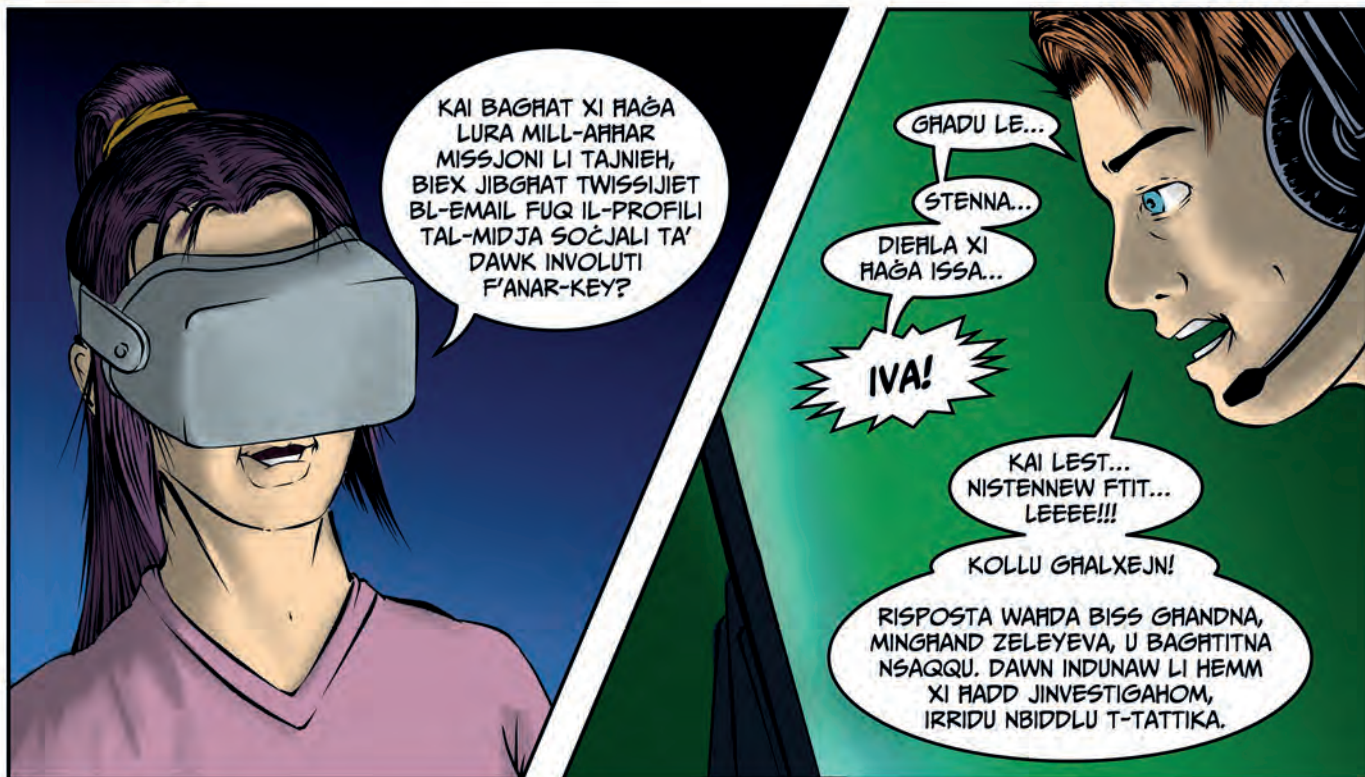
John White @lifelovers
Don't develop AI while you are drunk! it's better if you don't get drunk at all! #NoToDrugs #NoToAlcohol

Susan Carter @goodfood
Eating well isn't a chore, it's a celebration of life! 🍷 Nourish your body with the goodness it deserves. Let every bite be a step towards a healthier, happier you.

KAI BAGĦAT XI HAĠA LURA MILL-AFFAR MISSJONI LI TAJNIEH, BIEX JIBGĦAT TWISSIJET BL-EMAIL FUQ IL-PROFILI TAL-MIDJA SOĊJALI TA' DAWK INVOLUTI F'ANAR-KEY?

GHADU LE...

STENNA...

DIEFLA XI HAĠA ISSA...

IVA!

KAI LEST... NISTENNEW FTIT... LEEEE!!!

KOLLU GĦALXEJN!

RISPOSTA WARDA BISS GĦANDNA, MINGĦAND ZELEYEVA, U BAGĦITNA NSAQQU. DAWN INDUNAW LI HEMM XI FADD JINVESTIGAHOM, IRRIDU NBIDDLU T-TATTIKA.

KAI, TISTA' TOHLOQ PJAN KIF NISTGĦU NIFREKKJAW IS-SERVERS TA' ANAR-KEY U NAGĦLQULHOM L-ACCOUNT?

JIDDISPJAĊINI NINFURMAK LI MA NISTAX INTIK DIN L-INFORMAZZJONI, GHAX AĊĊESS MHUX AWTORIZZAT GĦAL COMPUTER SERVER HUWA ILLEGALI, KEMM FL-ISTATI UNITI KIF UKOLL F'MALTA.

JEKK JOGĦĠBOK TERĠAX TIKKUNSIDRA LI TAGĦMEL DAWN L-AFFARIJET.

OWKEJ, KAI, GĦALLIMTEK SEW!

DIN TRID ISSIR MIJA FIL-MIJA B'MOD LEGALI.

EJJA NAFDMU MOD IEHOR, NESPONUHOM KEMM FIL-MIDJA SOĊJALI U KEMM F'DAWK TRADIZZJONALI. NINFURMAW LIL KULFADD BIEX JIRREALIZZA LI ANAR-KEY MHUX TA' MIN JAFDAH.

IMBAGĦAD L-AWTORITAJIET U L-INDUSTRIJA STESS JIHDU L-AZZJONI NEĊCESSARJA.

TECH PAPER

SPECIAL EDITION

New York, Sunday

AI SAFETY REGULATORS CALL FOR BETTER AI REGULATION

Quisquam blanditiis facilis et
malesuada in egestas. Praesent
hendrerit, ex vel aliquet
efficitur, aenean sapien feli
pulvinar nisi, sed vehicula
et nulla laoreet et sagittis.

DAILY NEWS

Monday
SPORTS p.32
WEATHER p.4

50 cents

Business - Politics - Editorial - Obituaries - TV and radio - Horoscope - Food - City life

LIBRARIANS WARN AGAINST UNCHECKED AI HALLUCINATIONS

BUSINESS

ECONOMY OF THE EUROPEAN UNION

WORLD BANK'S STOCK AT ALL-TIME HIGH / US WANTS TO TAKE CHINA'S RECORD AS JOB GROWTH TAILOR

ANAR-KEY: IS IT AS BAD AS THEY SAY?

WORLD BANK'S STOCK AT ALL-TIME HIGH

WORLD NEWS

PARENTS: KEEP OUR CHILDREN SAFE FROM BUGGY AI

NEWS

Online

Business

Culture

Sport

More

The most important news from around the world

NEW KID ON THE AI BLOCK SUCKS WHEN COMPARED TO CHATGPT AND BARD

Quisquam blanditiis facilis et malesuada in egestas. Praesent hendrerit, ex vel aliquet efficitur, aenean sapien feli pulvinar nisi, sed vehicula et nulla laoreet et sagittis. Quisquam blanditiis facilis et malesuada in egestas. Praesent hendrerit, ex vel aliquet efficitur, aenean sapien feli pulvinar nisi, sed vehicula et nulla laoreet et sagittis. Quisquam blanditiis facilis et malesuada in egestas. Praesent hendrerit, ex vel aliquet efficitur, aenean sapien feli pulvinar nisi, sed vehicula et nulla laoreet et sagittis.

THE WORLD IS!

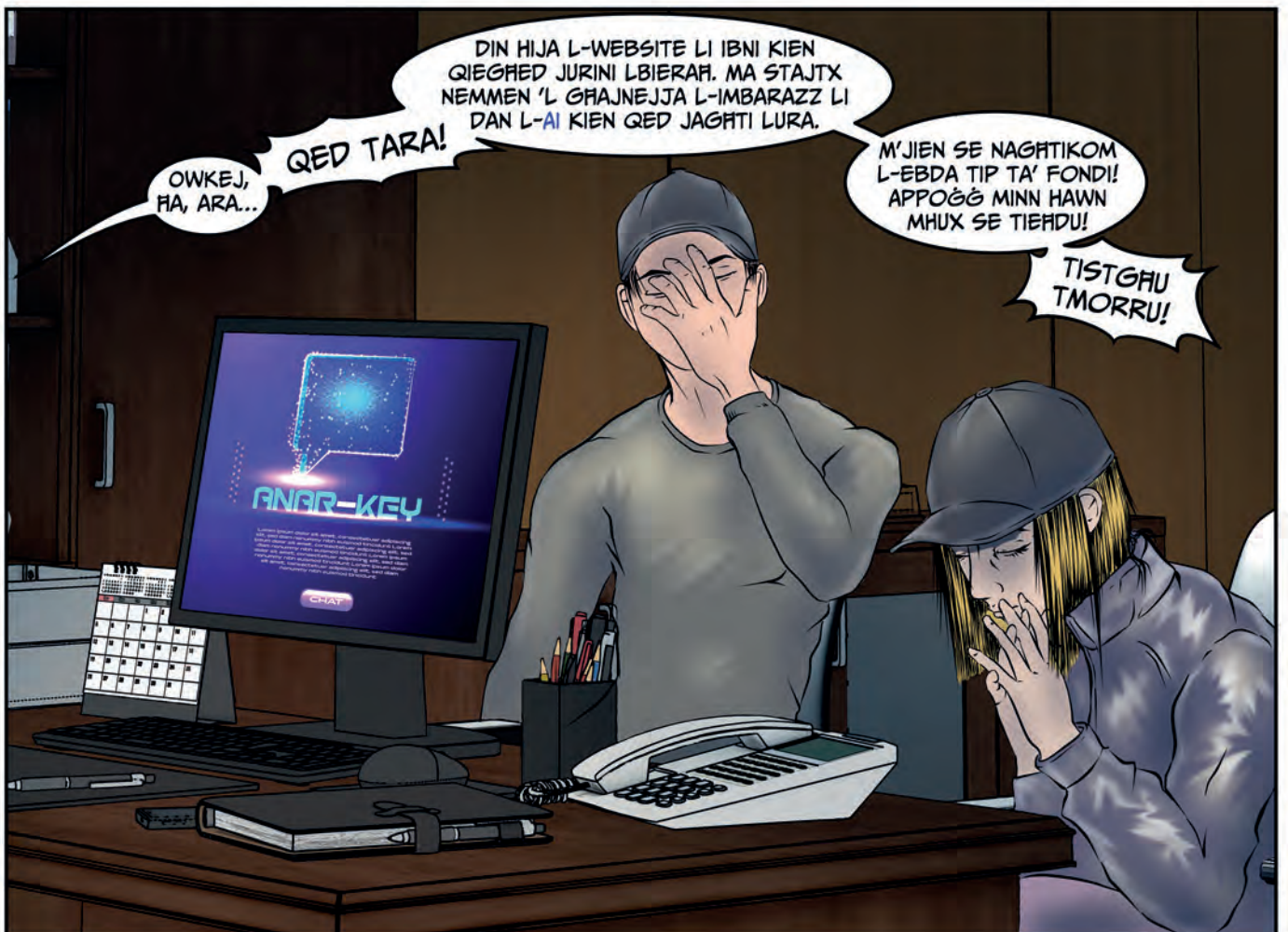

GRAZZI TALLI
GHOĠBOK TILQAGHNA LLUM.
FIDIMNA HAFNA FUG IL-PRODOTT LI GĦAMILNA U
GĦANDNA B'ZONN AKTAR FONDI BIEX INKOMPLU
NIŻVILUPPAWH. GĦANDI D-DETTALJI KOLLHA
FIL-PREŻENTAZZJONI.

SEKONDA WAHDA... INTOM
MHUX DAWK IT-TNEJN TAL-KUMPAJJA
ANAR-KEY, TA' DAK L-AI LI QED JOHLOQ
HAFNA PROBLEMI LILL-UTENTI TIEGĦU? RAJTHA
FUG L-AMBARIJET! MATUL DIN L-AHĦAR
ĠIMGĦA L-MIDJA SOĠJALI TIEGĦI FLIEF
POSTS DWARU MHUX ITELLĠHULI.

JEKK JOGĠBOK
TEMMINX KULMA TISMA' U
TAQRA. IL-KOMPETITURI
TAGĦNA QED JAGĦMLU DAN
BIEX JAGĦMLULNA L-ĦSARA.
JEKK TUŻA S-SERVIZZ TARA
KIF MHUX VERU.

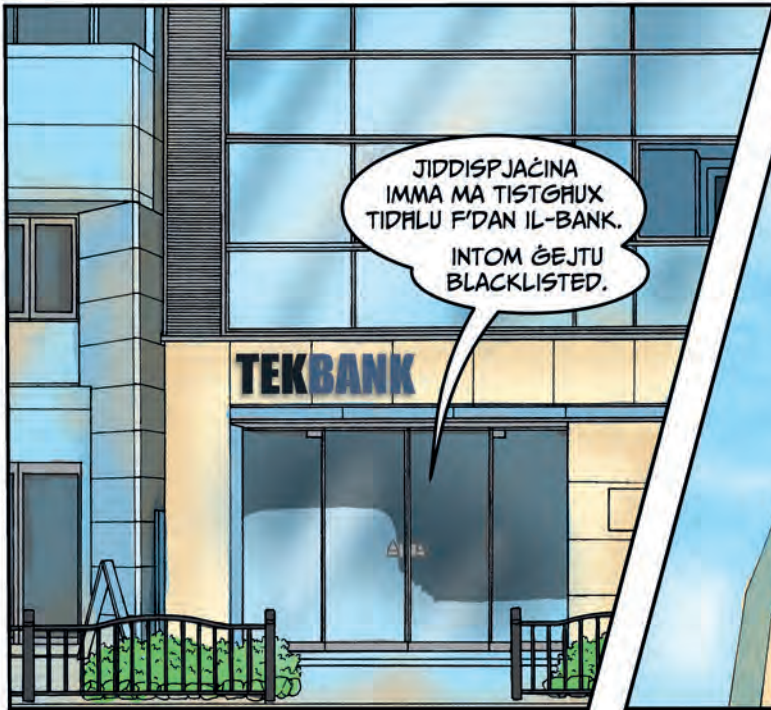
DIN HIJA L-WEBSITE LI IBNI KJEN
QIEGĦED JURINI LBIERAĦ. MA STAJT
NEMMEN 'L GĦAJNEJJA L-IMBARAZZ LI
DAN L-AI KJEN QED JAGĦTI LURA.

OWKEJ,
HA, ARA...
QED TARA!

M'JEN SE NAGĦTIKOM
L-EBDA TIP TA' FONDI!
APPOĠ MINN HAWN
MHUX SE TIEĦDU!

TISTGĦU
TMORRU!

JIDDISPJAČINA
IMMA MA TISTGĦUX
TIDHLU F'DAN IL-BANK.
INTOM ĠEJTU
BLACKLISTED.

LE, SKUŻANA,
MA NISTGĦUX
NIFTHULKOM
KONT MA' DAN
IL-BANK.

NIXTIEQ
NINFURMAKOM LI MA
BAGAX FONDI GĦAS-SELF
FIT-TLIET SNIN
LI ĠEJJIN.

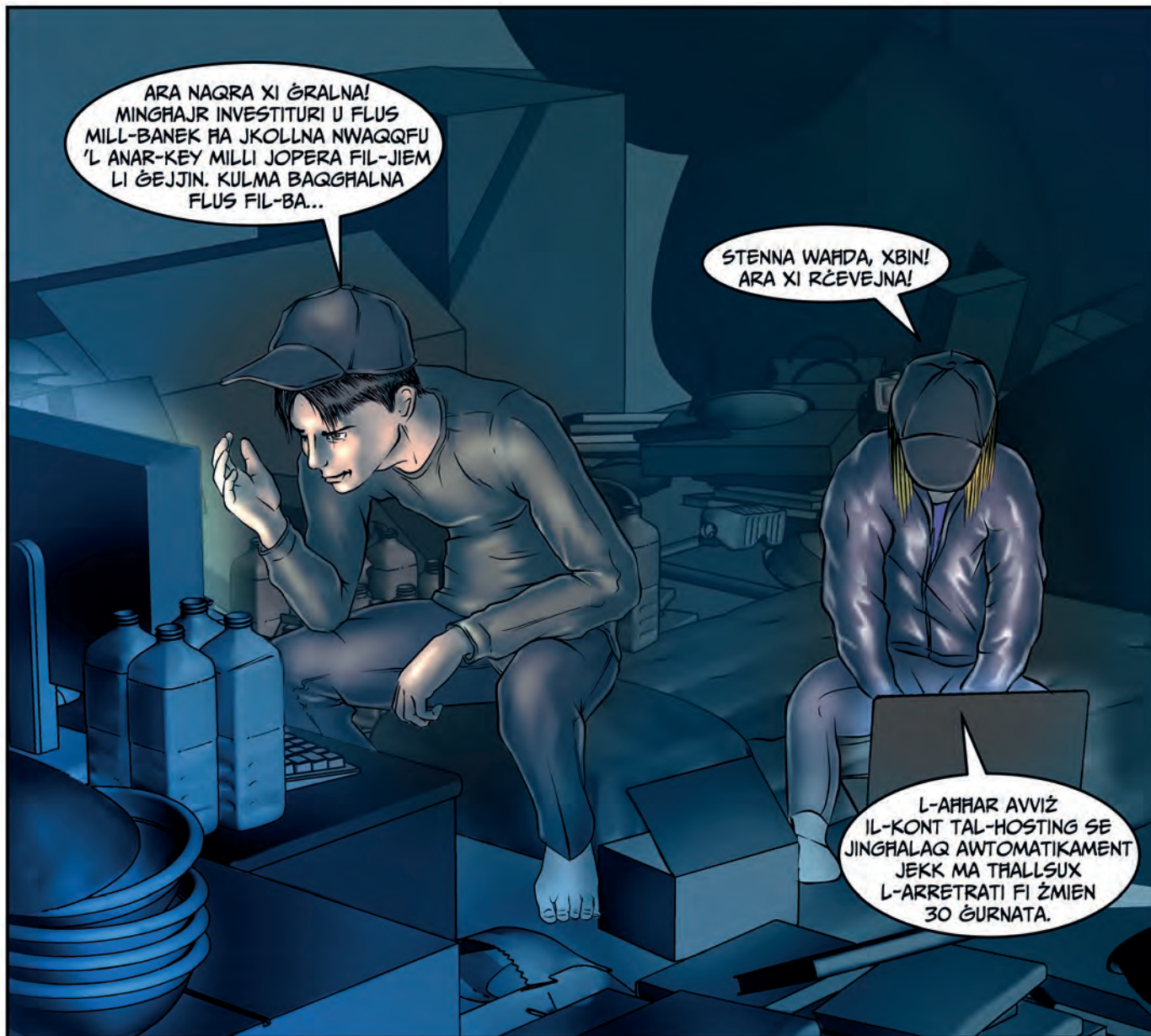

MHUX TA' MIN
JAFDAKOM.
ANAR-KEY INKWIET
BISS QED JAQLA!

MA NISTAX
NGHINKOM!

ALL
SAINTS
BANK

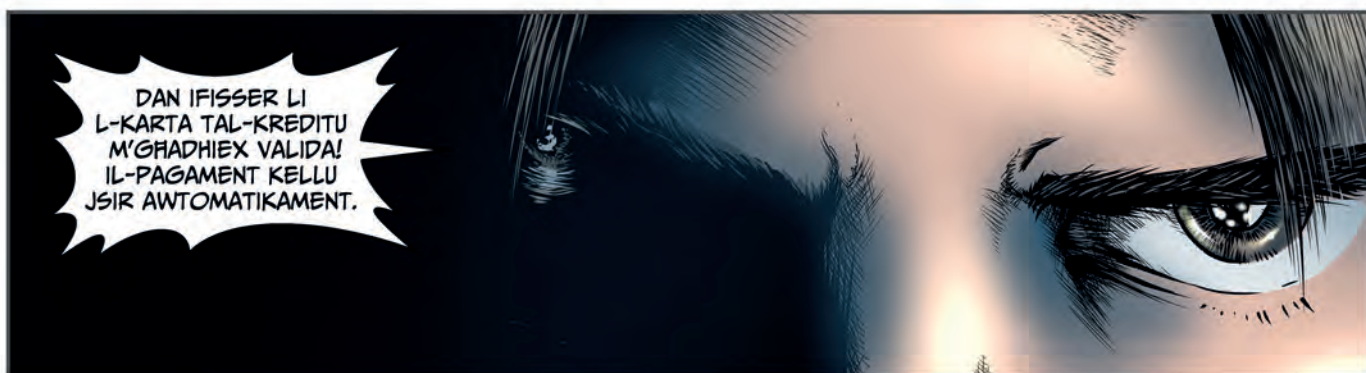

ARA NAQRA XI ĠRALNA!
MINGHAJR INVESTITURI U FLUS
MILL-BANEK HA JKOLLNA NWAQQFU
'L ANAR-KEY MILLI JOPERA FIL-JIEM
LI ĠEJJIN. KULMA BAQGHALNA
FLUS FIL-BA...

STENNA WAHDA, XBIN!
ARA XI RĊEVEJNA!

L-AFFAR AVVIŻ
IL-KONT TAL-HOSTING SE
JINGHALAQ AWTOMATIKAMENT
JEKK MA THALLSUX
L-ARRETRATI FI ŻMIEN
30 ĠURNATA.

DAN IFISSER LI
L-KARTA TAL-KREDITU
M'ĠHADHIEX VALIDA!
IL-PAGAMENT KELLU
JSIR AWTOMATIKAMENT.

**DAQSHEKK!
SPIĊĊAJNA!**

UŻAJTU
L-ANAR-KEY
DAN L-AHĦAR?

MA NISTAX INSIBU.
KIEN VERU TAJJEB!

IVA, RIĊENEMENT
INGĦALAQ. ISSA GED NUŻA
L-GOOGLE BARD.

QIEGĦDA
NESPERIMENTA
B'DALL-E U MIDJOURNEY
GĦAL-LEZZJONIJIET
TAL-ARTI.

GĦALIK, JAKE!
SUĊĊESS IEFOR!

M'HAWNĦ AQWA MINNA,
U B'KAI MAGĦNA ŻGUR LI
AĦNA L-AQWA!

MS BONELLO,

KIF INT SEJRA
TGHALLEM?

U INTI,
JAKE?

FL-AFHAR QED NARAK
BARRA MILL-MOHBA,
MIS-SERVER ROOM.
KIF INHU MIEXI L-PROĠETT
IL-ĠDID BIEX TINTEGRA L-AI
FIS-SISTEMA TAL-LUKANDA?

HA TKUN INTEGRATA
QABEL IŻ-ŻMIEN IPPJANAT.
SEMMEJTHA KAI GHAL "KLEIN AI",
U BIEX INKUN ONEST IL-KELB
TIEGHEK ISPIRANI WKOLL.

M'HAWNX GHALIK!
ŻĠUR SE NKUNU KBURIN BIHA!
GRAZZI.

GLOSSARJU TA' KLIEM TEKNIKU

IT-TERMINU

IT-TIFSIRA

Algorithm	Sett ta' struzzjonijiet li l-kompjuter jimxi magħhom biex iwettaq xi haġa.
Application Programming Interface (API)	Sett ta' regoli li jiddeterminaw kif żewġ software differenti jikkomunikaw ma' xulxin. L-APIs jintużaw biex ikunu jistgħu jgħaddu informazzjoni lil xulxin għalkemm ikunu żewġ softwares separati.
Artificial General Intelligence (AGI)	Tip ipotetiku ta' intelliġenza artifiċjali li jkollha l-ħila li tifhem u titgħallem kwalunkwe azzjoni intellettuali li l-bniedem kapaċi jagħmel.
Artificial Narrow Intelligence (ANI)	Tip ta' intelliġenza artifiċjali li tiġi disinjata biex tagħmel azzjoni waħda, eż. tilgħab iċ-ċess jew il-Go (il-logħba Ċiniża).
Artificial Super Intelligence (ASI)	Tip ipotetiku ta' intelliġenza artifiċjali li hija iktar intelliġenti minn kull bniedem.
Data mining	Il-proċess li bih tislet għarfien minn settijiet kbar ta' data.
Data science	L-istudju tal-kollezzjoni, analiżi u interpretazzjoni tad-data.
Deep learning	Mod kif magna (kompjuter) titgħallem permezz tal-imitazzjoni tal-moħħ tal-bniedem. Il-mudelli li fuqhom isir it-tagħlim ikun fihom ħafna data u jintużaw biex l-intelliġenza artifiċjali tagħmel diversi azzjonijiet.
Dataset	Sett ta' data li jintuża biex titħarreg fuqu intelliġenza artifiċjali.
Ethics (in AI)	L-istudju dwar l-implikazzjonijiet etici ta' kif titħaddem l-intelliġenza artifiċjali.
Hallucination	Meta taħseb li tkun qed tara jew tisma' xi haġa li fir-realtà ma tkunx qed isseħħ ħlief f' moħħ il-bniedem. Fil-kuntest ta' intelliġenza artifiċjali, dan iseħħ meta l-intelliġenza artifiċjali tibda tivvinta affarijiet li jew mhumiex korretti jew li ma jeżistux fis-sett ta' data li fuqu tkun tħarrġet.
Image recognition	Il-ħila ta' intelliġenza artifiċjali li tagħraf l-oġġetti f'ritratt. Il-viżjoni tal-kompjuter fl-intelliġenza artifiċjali hija qasam li jgħin lill-kompjuters biex jifhmu u jinterpretaw id-dinja kif tidher. Tuża algoritmi ta' tagħlim tal-magna biex tħarreg kompjuters biex jagħrfu u jikklassifikaw oġġetti, jifhmu xeni, u jagħrfu l-moviment f'ritratti u vidjows.
Large Learning Model (LLM)	Tip ta' intelliġenza artifiċjali li titħarreg fuq settijiet kbar ta' data. Dawn normalment jitħarrġu mingħajr superviżjoni, jiġifieri tingħata d-data imma ma tingħata l-ebda istruzzjonijiet x'tagħmel biha. Imbagħad l-intelliġenza artifiċjali titgħallem tagħraf il-mudelli fid-data u minnhom tiġġenera testi jew kodiċi godda.
Limited Memory AI (LMA)	Tip ta' intelliġenza artifiċjali li tista' titgħallem minn esperjenzi tal-passat imma li f'tit għandha spazju fejn taħzen din l-informazzjoni. Dan ifisser li sistema LMA trid tagħzel bir-reqqa liema esperjenzi se żżomm u liema se tinsa.
Machine learning (ML)	It-Tagħlim tal-Magna huwa tip ta' intelliġenza artifiċjali li għandha l-iskop li ttejjeb il-ħila tal-kompjuter fil-precizjoni meta tbassar ir-riżultati meta tintalab tagħmel dan. L-algoritmi fit-tagħlim tal-magna jużaw data mill-passat biex ibassru r-riżultati tal-futur.

Natural language processing (NLP)	Subdiviżjoni ta' l-intelliġenza artifiċjali li tikkonċerna l-interazzjoni bejn il-kompjuters u l-lingwi naturali tal-bniedem. Din tipprova tagħti lill-kompjuters il-ħila li jifhem u jikkellmu bħall-bniedem, inkluż permezz tal-kitba u l-lehen.
Open Source Intelligence (OSINT)	L-Intelliġenza minn Sors Miftuħ hija l-għbir u l-analiżi ta' informazzjoni li tinsab fil-pubbliku sabiex wara tittiehed azzjoni. Din tista' tingabar biex, fost l-oħrajn, issir analiżi ta' kemm hi kbira theddida għas-sigurtà, ippjanar strategiku u appoġġ fil-ħidma operattiva.
Reactive machines	Dan tip ta' intelliġenza artifiċjali li tifhem l-ambjent ta' madwarha u tiegħu azzjoni, iżda ma titgħallimx mill-esperjenzi tal-passat. Dan ifisser li tista' tiegħu deċizzjoni biss skont il-waqt mingħajr ma tagħti każ x'għara fil-passat.
Self-aware AI	Tip ipotetiku ta' intelliġenza artifiċjali li kapaċi tagħraf l-eżistenza tagħha u r-rwol tagħha fid-dinja. Din tkun kapaċi tifhem il-ħsibijiet u l-ħsus tagħha stess, u tirrifletti fuq l-esperjenzi tagħha. Din tkun tista' wkoll tifhem il-ħsibijiet u l-ħsus ta' ħaddieħor u tempattizza magħhom. Hemm ħafna spekulazzjoni u diskussjoni taħraq dwar dan it-tip ta' intelliġenza artifiċjali, għax hawn min jgħid li tista' tinholoq din it-tip ta' intelliġenza artifiċjali u min jaħseb li mhux possibbli.
Speech learning (Natural Language Processing)	It-tagħlim tat-taħdit fi ħdan l-isfera tal-intelliġenza artifiċjali jfisser il-proċess li bih jinholqu mudelli ta' tagħlim tal-magna li kapaċi jifhem kif jikkellmu il-bniedem u jagħmlu bħalu. Dan mhux faċli għaliex il-lingwa hija kumplessa. Madankollu r-riċerkaturi dwar l-intelliġenza artifiċjali għamlu passi kbar 'il quddiem fl-aħħar snin u t-tagħlim tat-taħdit qed jintuza f'ħafna programmi, bħalma huma l-assistenti virtwali, sistemi li jagħrfu l-lehen tal-bniedem u sistemi kompjuterizzati ta' traduzzjoni.
STEM	Akronimu li bl-Ingliż ifisser ix-xjenza, it-teknoloġija, l-inġinerija u l-matematika.
System on a chip (SoC)	Ċirkwit integrat li jgħib flimkien il-komponenti ta' sistema kompjuterizzata fuq ċippa waħda. Dan jinkludi l-biċċa tal-ipproċessar ċentrali, il-kontrolluri tal-memorja, id-dħul/ħruġ u apparat ieħor. Dawn jintużaw ħafna f'mowbajls, tablets u apparat ieħor portatili għax huma żgħar, ħfief u ma jaħlux ħafna enerġija. Biż-żmien qed isiru iktar kumplessi u b'saħħithom. Xi wħud minnhom illum għandhom iktar minn moħħ wieħed u allura jistgħu jagħmlu xogħol iktar kumpless, bħat-tagħlim tal-magna u l-intelliġenza artifiċjali.
Systems design	Il-proċess li jintuza biex ikunu ddisinjati sistemi bħal dik tal-intelliġenza artifiċjali. Dawn id-disinjaturi jrid ikollhom ħiliet tajbin ħafna fl-analiżi u s-soluzzjoni għall-problemi fl-użu tal-kompjuter. Iridu jifhem l-bżonnijiet tal-klijenti u jiddisjaw sistemi li jaqdu dawn il-bżonnijiet bl-iktar mod effiċjenti u bl-inqas spejjeż possibbli.
Theory of mind (ToM)	Il-ħila li tifhem li bnedmin oħrajn għandhom moħħ differenti minn tiegħek. Għalhekk it-Teorija tal-Moħħ tirrikjedi li dak li jkun jaf li bnedmin oħra għandhom fehmiyet, xewqat u emozzjonijiet differenti minn tiegħu jew tagħha. Tintuza wkoll biex tkun imbassra l-imġiba ta' ħaddieħor.
Turing Test	Test li jintuza biex ikun magħruf jekk kompjuter jistax iġib ruħu bħal bniedem u allura ma jkunx hemm differenza. It-test issemma għall-matematiku Ingliż Alan Turing.
Weak AI	L-Intelliġenza Artifiċjali Dgħajfa hija ddisinjata biex tagħmel biċċa xogħol waħda jew ftit biss. Din hija l-kontra tal-Intelliġenza Artifiċjali b'Saħħitha.

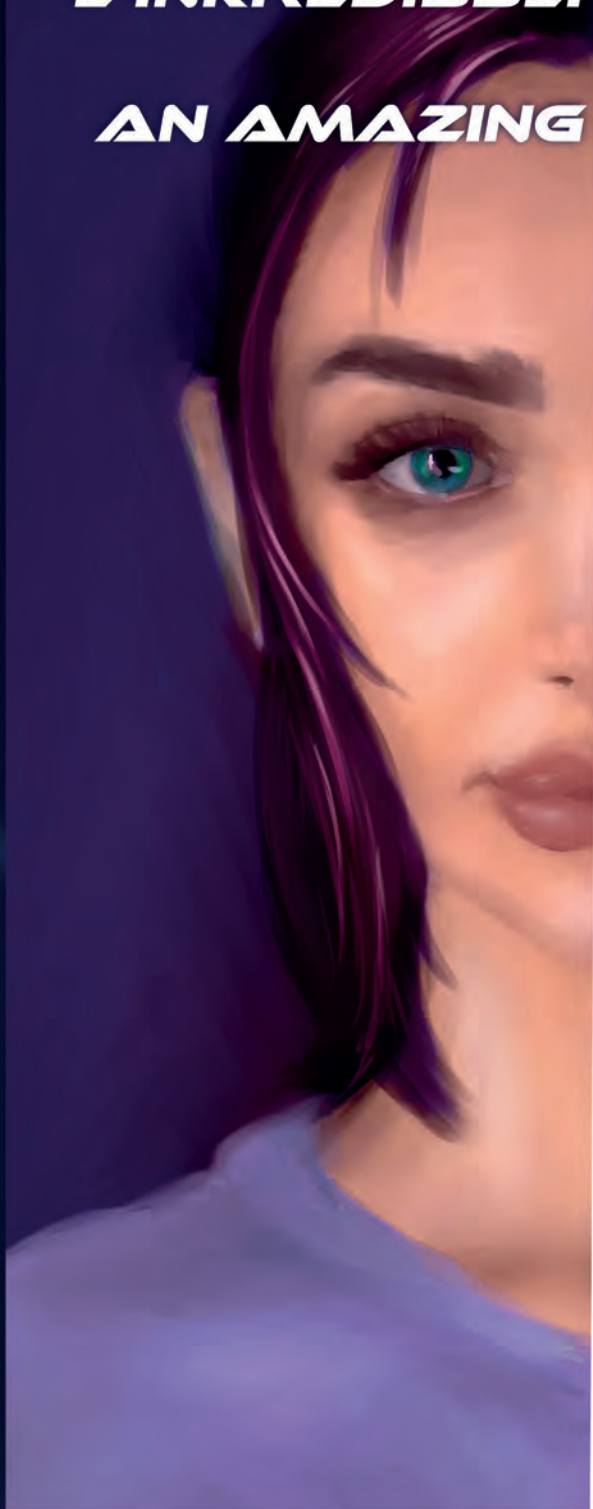
PREVIOUS ISSUE

THE MALTAVERIANS

L-INKREDIBBLI DATA BIT

AN AMAZING BIT OF DATA

Harga 1

**GET YOUR PRINTED COPY
FROM MDIA**

NOW!!!

MDIA
Twenty20 Business Centre, Triq l-Intornjatur, Zone 3,
Central Business District,
Birkirkara, CBD 3050
Malta

Email: info@mdia.gov.mt
Telephone: +356 2182 8800

Harġa 1 / Issue 1

mdia MALTA
DIGITAL
INNOVATION
AUTHORITY

Tech.mt
MALTA - LEADING THROUGH INNOVATION

eSkills
eSkills Malta Foundation